

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۱۳۳۲ خرداد ماه

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - شور و گزارش کمیسیون بودجه راجع باضافه اعتبار سه دوازدهم بودجه وزارت جنگ و تصویب آن
- ۳ - اظهارات آقای وزیر راه راجع به سوال آقای نقابت از وزارت پیشه و هنر در جلسه قبل
- ۴ - شور اول گزارش کمیسیون قوانین دارائی راجع به دستور اسناد خزانه
- ۵ - تقدیم بیانات لایحه بقصد دو فوریت راجع به پیشه و تصویب آن
- ۶ - قرائت مراسم آقای مسعودی دائر باستعفی ایشان از مقام نمایندگی
- ۷ - سوال آقای سمعی راجع بقاضاهای مهندسین و پاسخ آقای نخست وزیر
- ۸ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر برپا شد آقای اسفندیاری تسلیل گردید)

صورت مجلس روز یکشنبه اول خرداد ماه را آقای (خوسری) منشی قرائت نمودند

- ۱ - تصویب صورت مجلس | رئیس - در صورت مجلس نظری نیست آقای انوار انوار - خواستم تذکر بدهم فرمایشات مقام ریاست در جلسه مقتضی بود که در صورت مجلس نوشته شود رئیس - اصلاح میشود . در صورت مجلس نظری نیست (خیر) صورت مجلس تصویب شد .
- ۲ - شور و گزارش کمیسیون بودجه راجع باضافه اعتبار سه دوازدهم بودجه وزارت جنگ و تصویب آن | رئیس - لایحه راجع باضافه اعتبار وزارت جنگ مطرح است

عین مذاکرات مشروح یکصد و شصت و چهارمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

غائبین با اجازه - آقايان : فاطمی - شاهنگ

غائبین بی اجازه - آقايان : دکتر سمعی - تولیت - نوبخت - ارکانی - کودرزنبیا - مشیردوانی - شجاع - اکبر - نائینی - حمزه تاش - مهذب - جلالی - عراقی - دبستانی - سلطانی - صادق وزیری - مسعودی - کامل ماکو - نصر تیان - بوداغبان .

دیر آمدگان بی اجازه - آقايان : رضوی - منصف - افخمی - جلیلی - مهدری - اورنگک - مؤید قوامی - هاشمی - نیکپور - خسرو شاهی - مستشار - امامی - دشتی - نقابت .

وزارت جنگ در کمیسیون بودجه بحضور آقای وزیر جنگ مورد مطالعه واقع و با توضیحاتی که آقای وزیر جنگ نسبت با افزایش هزینه نسبت به سال ۱۳۲۱ بیان نمودند و همچنین راجع به جیره افسران متاهل بطوریکه در مقدمه لایحه توضیح داده شده بایستی تا حد امکان نفع عائله جیره آنان داده شده و در مقابل برای هر پسر کمتر ۱۸۰ ریال از حقوق افسران کسر شود مورد تصدیق کمیسیون بودجه واقع گردیده ماده واحده با اضافهیات تبصره راجع بدیون وزارت جنگ تصویب و اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میشود.

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده می شود که سه دوازدهم بودجه سال جاری وزارت جنگ را در حدود ۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال پرداخت نماید تا بودجه وزارت جنگ از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد.

تبصره ۵ - ماده ۲۷ متمم بودجه ۱۳۲۱ راجع بپرداخت دیون وزارت جنگ تا آخر سال ۱۳۲۲ بقوت خود باقی است.

رئیس - ماده واحده مطرح است. آقای طباطبائی

طباطبائی - بنده پیش از اینکه در صورت موافق و مخالف هم بنویسم دیدم که هنوز مخالفی اسم خود را یادداشت نکرده در ستون موافق آقای انوار اسم خودشان را نوشته اند بنا بر این گمان میکنم که ممکن است بعد از من ایشان جوابی بدهند خواستم خواهش کنم هم از ایشان هم از آقای رئیس که در صحبت ها رعایت شود چون ما صحبت شخص به شخص نداریم و راجع به اوضاع کلی مملکت صحبت میکنیم و به اشخاص بهیچوجه کاری نداریم و هر مطلبی که گفته میشود باید مربوط به مطلبی باشد که مطرح مذاکره است و الا شخص من بطور مستقیم دمکرات هستم نیستم اینها شخصیات است و شأن مجلس نیست و اما من با این مبارزه و حرف پرانی نیست و مجلس است و اما من با این لایحه از چند جهت مخالفم یکی از جهات مخالفتم این است که آقای نخست وزیر تقریباً یکماه قبل در اینجا قول دادند که در مدت کمتر از سه ماه بودجه کل مملکت به مجلس خواهد آمد و حالا ملاحظه میفرمائید که وارد ماه سوم سال

شده ایم و هنوز خبری از بودجه نیست و یکی از آقایان گویا آقای روحی بودند در اینجا چند روز پیش فرمودند که ممکن است این دوره که سهل است شاید دوره آتی هم بمجلس شورای ملی نیاید واقعاً اینها علائم و آثار همین گفته آقای روحی است اگر شما بنا بود بودجه کل کشور را بیاورید الان موقعش است نهایت ممکن است چند روزی که به آخر خرداد داریم زود تر بیاورید و به بینیم شما برای وزارتخانه ها و مخصوصاً وزارت جنگ چه پیش بینی کرده اید ولی اینطور لایحه آوردن با این سوابقی که اینجا هست خودش دلیل بر این است که بودجه نخواهد آمد و همان وعده خوبان است و حالا چون بودجه سه ماهه وزارت جنگ که مبنای بودجه یکساله اش به مجلس شورای ملی آمده البته در کلیات مسائل بودجه مملکت هم میشود صحبت کرد برای اینکه بودجه است دیگر (رئیس) - چون ماده واحده است کلیات ندارد در ماده واحده بفرمائید (نگفتم ماده واحده نیست ولی تکلیف بودجه یکساله وزارت جنگ را معین کرده برای اینکه سه ماه است یعنی ربع بودجه یک وزارتخانه بر آورد شده است بیست و پنج میلیون تومان پارسال که بودجه کل کشور اینجا آمد بنده خودم در اطراف بودجه صحبت کردم مخصوصاً راجع به بودجه وزارت جنگ که گویا در حدود هفتاد میلیون ریال بود و ما اینجا صحبت کردیم که آقای این بودجه بخودی خود برای مملکت ثقیل است و بنده هم از دولت مکرر خواستم که حساب ده پانزده ساله وزارت جنگ را بیاورد اول به بینیم چه شده است این پولهایی که بوزارت جنگ رفته است حسابش را پس بدهند و یک فکر اساسی برای خود وزارت جنگ و تشکیلات وزارت جنگ و بودجه آن بشود بآن مقصود که ما ترسیدیم بجای خود و تقلیلی هم در بودجه وزارت جنگ حاصل نشد و از حساب آن سر در نیاوردیم حالا می بینیم یک مبلغی هم به این عنوان به بودجه وزارت جنگ اضافه شده است در صورتیکه حقاً و انصافاً نه بنیه مالی این مملکت اقتضا میکند و نه اوضاع و احوال عمومی عجلتاً اقتضا دارد بنده البته

بفکر گرانی و سختی زندگی نیستم برای اینکه گرانی و سختی برای همه است و بدلیل سختی زندگی نمی شود مردم را زندگانشان را مشکتر کرد برای اینکه یک وزارتخانه بخواهد یکقدری مرفه تر زندگی کند این منطقی نیست بلکه اگر یک پولی بود میگفتم حالا که پول هست زیادتیر بدهید این عیب نداشت. ولی حالا نیست آقای مردم ندارند ملاحظه فرمودید که الان قیمت نان سه قران که بالا رفت صهای همه بلند شده و در مجلس هم گفته شد و به گوش آقایان خورد و واقعا هم همینطور است و مردم در زحمت هستند (رهبری) - آنها نان نیست سایر چیزها هم همینطور گران شده (بله همه چیزها مخصوصاً وقتیکه قیمت نان بالا رفت اثر میکنند در سایر مصارف زندگی و علتش این است که نان یعنی مادر زندگی و وقتیکه نان گران شد تمام شعب و فروع زندگی تحت تأثیر واقع میشود خلاصه عرضم این است که آقایان البته یکی دو سه راپرت د کمتر میلسپو را مرور فرموده اند و ملاحظه فرمودند خوب شما در ظرف یکسال به بینید دولت چقدر کسر دارد چقدر قرض کرده از بانک ملی و بعد هم من نمیدانم که این کسر خرج از کجا تأمین خواهد شد اگر شما پارسال متجاوز از سیصد میلیون ریال مجبور شدید قرض کنید بهمین دلیل که خودتان میگوئید زندگی سخت شده و روز بسروز بالا می رود امثال شصت میلیون مقروض خواهید شد این را از کجا میخواهید پس کنید جز اینکه هزینه ماراپائین بیاورید علاجی نیست بنده تعجب میکنم از یک سمت در مقدمه لایحه گزارش کمیسیون بنده می بینم که شکایت شده است از تنگی و سختی معیشت و کمی بودجه از طرف دیگر آقایان توجه بفرمائید یکمده هستند در وزارت جنگ که همه جور تمکن دارند و زندگانی شان خیلی پاکیزه است منهدا هنوز از وزارت جنگ بعنوان تقاعد و عناوین دیگر حقوق میگیرند و داخل هیچ خدمتی هم نیستند (صحیح است) از طرفی هم در کمیسیون میبینیم که راپرتی تنظیم شده که بحساب اشخاص رسیدگی کنند خوب همانهایی که الان دارند از وزارت جنگ پول میگیرند

خوب آقای شما که ندانید بدهید دیگر فلان سرتیپ فلان سرهنگ که الاف رالوف برده اند و خورده اند و حالا هم کاری ندارند پس دیگر به اینها ندهند بنظر من آقای وزارت جنگ احتیاج مبرم دارد به اصلاح اساسی و توجه عاجل لان شما میگوئید که ما کسر خرج داریم و یکمده از افراد شما هستند که مبتلا هستند و بیچاره هستند من هم تصدیق دارم واقعا اینطور است یک عده هستند و اکثر هم از افسران تحصیل کرده و هم از صاحبمنصبان سابق افسر هائی هستند که تحصیل کرده اند و چیزی گیرشان نیامده است در این ده پانزده ساله و الان دارند به عسرت زندگی میکنند خوب از این سمت اینطور است از آن سمت کمیسیون خرید مهمات برای ارتش شاهنشاهی الان هم در اروپا است و دارید پول میدید اینها چه میکنند اینها دارند مهمات میخرند امروزه اروپا بکسی مهمات نمیفرودند مگر شما مجبور هستید که به اینها پول برسانید بنده اخیراً مکرر شنیده ام که حتی بعضی از افسران جوان تحصیل کرده مجبور شده اند استعفا کرده اند رفته اند بوزارتخانه های دیگر پس اینهمه پول که بشما داده شد و باز هم داده میشود حساب اینها دست کسی است یا بدرسیدگی شود در وزارت جنگ یک اداره است باسم خرید جنس و یک اداره است باسم مالیه قشون آقایان اینها را منحل کنید این که ترتیب نیست هر وزارتخانه یک اداره بهداشتی دارد یک اداره معارف یک وزارت مالیه علیحده دارد الان چندماه است که چند نفر مستشار خارجی در وزارت جنگ مشغول کار هستند ملاحظه بفرمائید اگر وجود اینها لازم است لایحه اش کو الان مشغول کار هستند اگر لازم نیست پس اینها چه میکنند و اگر هستند چرا به آنها اجازه داده نشده است تا حالا (چون من اطلاع دارم) فعالیت خودشان را در آنجا بخرج بدهند بنظر بنده مجلس شورای ملی با تصویب این لایحه البته شما اجازه خواهید داد که آن لایحه بودجه بمجلس شورای ملی نیاید بعد هم اجازه بفرمائید که بدون دلیل و بدون رسیدگی و بدون اینکه بودجه از جریان قانونی به مجلس شورای ملی بیاید یک اضافه هم

مطالعه نکرده و ناحق با این اوضاع عمومی مملکت و این سختی معیشت بوزارت جنگ داده شود دوصورتیکه لازم نیست خود ماده واحده هم حتی طرز تحریرش درست نیست مینویسد بودجه سال جاری وزارت جنگ در حدود ۲۵۰ میلیون ریال این در حدود معنی ندارد یعنی چه یعنی يك مبلغی کمتر یا بیشتر بعداً ملاحظه میفرمائید این تبصره را مینویسد ماده ۲۷ متمم بودجه ۱۳۲۱ راجع بپرداخت دیون وزارت جنگ تا آخر سال ۱۳۲۲ بقوت خود باقی است برای چه بودجه يك ترتیبی دارد يك قانونی دارد البته از وقت قانونی خودش گذشت باید بیاید بمجلس دیون بودجه کل باید متمم بودجه بیاید وقتی که مجلس آمد و بحث شد و تصویب مجلس رسید آنوقت میشود عمل کرد من چند روز پیش که لایحه مربوط به آبیاری مطرح بود عرض کردم که آقا بودجه برای یکسال است نه برای همیشه چطور میشود یعنی مجلس شورای ملی اجازه بدهد که باقی مانده برای سال ۱۳۲۲ این یعنی چه؟ آقا اگر شما بودجه خواهید آورد برفرض هم که لازم باشد این ماده واحده تصویب شود دیگر متمم بودجه آنهم برای یکسال یعنی چه؟ بگذارید وقتی بودجه کل آمد بمجلس ضمیمه او البته ممکن است قانون متمم بودجه هم نوشته شود (مجد ضیائی - طلب مردم چه میشود) دولت اگر بفکر پرداخت دیون مملکت است عرض کردم رئیس الوزراء صریحاً وعده کرد که بودجه سه ماه طول نخواهد کشید که به مجلس خواهد آمد الان ماه سوم سال است و چند روز هم به آخرش بیشتر باقی نمانده است بودجه را بیاورند بمجلس و این موارد را هم البته پیش بینی کنند و بنده مایوس هستم از اینکه آقایان موافقت بفرمایند با پیشنهاد من ولی تکرار میکنم که اگر این قانون گذشت این را بدانید که صدمه زده شده است به بنیه مالی مملکت و باز تأیید کرده اید همان سیستم سابق را و این يك علامتی است که بودجه که بمجلس نخواهد آمد.

رئیس - آقای انوار.

انوار - بنده هیچ تقصیر ندارم چون جلوتر از همه میآئیم لواطی که اینجا آویزان است مخالف و موافق اسم مینویسند بنده آمده آنجا دیدم لایحه وزارت جنگ است نوشتم موافق و امیدانستم که شما مخالف بودید پس بنده تقصیر ندارم که چرا موافق شدم بنده در شخصیات هم وارد نشدم و عرض کردم کلام باید ناشی از ایمان باشد وقتی که ایمان نباشد کلام مؤثر نیست وقتی که شما ایمان دارید که انتخابات باید عمومی باشد تعلیمات هم باید عمومی باشد بنده عرض میکنم که عرض شخصی ندارم و خدا شاهد است که دارایی يك عقیده هستم بنده عقیده ام این است که حرف که زده میشود عمل هم باید با آن باشد این همان وزارت جنگ بود که شما موافق بودید که اگر يك کسی يك کلمه میگفت فوراً حمله میکردید بعد که آن کمیسیون تجدید شد دیگر تشریف نیاوردید (طباطبائی - شما پیر مرد هستی ریش سفید هستی چرا دروغ میگوئی قانون نظام وظیفه چه مربوط به این موضوع است)

رئیس - ایشان موقع صحبت شما ساکت بودند شما هم ساکت باشید (طباطبائی - آخر قانون نظام وظیفه مربوط بمدافعه از وزارت جنگ است؟ چرا دروغ میگوید)

انوار - وقتی که ما گفتیم که مملکت محتاج به وزارت جنگ است دلیل بر احتیاج بوزارت جنگ این انقلابانی را که بعد از شهر یور ایجاد شد موقعی که امنیت برقرار شد غیر از افسران سلاحشور ما بودند که امنیت دادند و اگر هزار گونه از این منفیات ما بیافیم بکنفر کرد یا لر تسلیم میشود تا اینکه ضرب شمشیر نباشد پس ما نمیتوانیم تنقید کنیم و باید اینهارا تشویق کنیم مجلس علاقمند است به قشون و بوزارت جنگ اما آمدیم سر حساب که دودوتا چهارتا میشود ملاحظه بفرمائید گاه خرواری پنج تومان بود الان شده است سی و پنج تومان از روی همین حساب بفرمائید وزارت جنگ میگوید آنوقت تمام آن اجناس را که من برای وزارت جنگ تهیه میکردم و دارای آن قیمت بود امروز دارای این قیمت است قشون ما باید دارای

اهمیت باشد ناچار هستیم که این مخارج را بکنیم و این وضعیت را بهمین ترتیبی که هست نگاه بداریم ما چکار کنیم اگر بخواهیم رد کنیم و بگوئیم قبول نداریم آخر ما که نمی توانیم بگوئیم که وزارت جنگ نمی خواهدیم قانون نظام وظیفه را نمی خواهیم قشون نمی خواهیم پس باید قبول کنیم خوب اینکه این کالاها ترقی کرده است این راهم که نمی توانیم منکر بشویم یا باید بگوئیم وزارت جنگ آزاد باشد و مطلق باشد و بتواند مال مردم را ببرد و این راهم که نمیشود گفت آقا وزارت جنگ صورت داده وزیر جنگ خودش آمده به کمیسیون و تحقیق کردند و بعد از رسیدگی اعضای کمیسیون دیدند که این زباده روی نیست و این ناچار است و چیزی است که وزارت جنگ ... بنده دلم میسوزد که آقایان توجه ندارند بنده دعوت میکنم تمام آقایان را در کمیسیون که ملاحظه کنند که کتابی که آورده است وزارت جنگ به کمیسیون چقدر مرتب است ترتیب و انتظاماتی که در وزارت جنگ است از حیث پیاده نظام و سوار نظام توپخانه و موزونیزه این تمام اینها را بیائید نگاه کنید هیچ تا بحال همچو بودجهای باین مرتب نیستند بچه ترتیب منظمی الان هم کتابش هست بودجه تفصیلی اش هست دعوت میکنم از آقایان بیایند به کمیسیون بودجه این صورت را به بینند به همین خود آقا التماس میکنم بیایید این کتاب را نگاه کنید و بودجه وزارت جنگ را از روی تحقیق نگاه کنید ببینید تا بحال باین ترتیب و باین منظمی بودجهای به مجلس آمده است بنده الحمدلله تا بحال علاقه ای بکسی ندارم و همچنین جز از خدا از کسی هم نمی ترسم و این را از روی حقیقت میگویم آقا آقای طباطبائی چرا بی لطفی میفرمایند آمدیم سر تبصره در تبصره آقا خدمتی که بوزارت جنگ کرده است این است بعد از این که مسئله شهر یور پیش آمده است اداره مالیه وزارت جنگ جلوی خرج را گرفته است و گفته است در تحت يك انتظاماتی باید باشد حالا شش میلیون یا ۶ کرویر میگوید که ما پس انداز داریم یعنی از شهز یور ۶ میلیون پس انداز دارد در صورتیکه هیچ يك از وزارت خانه ها پس انداز ندارند حتی وزارت

کشاورزی هم که پس اندازی داشت آمد گرفت و رفت وزارت جنگ باعتبار آن انتظاماتی که آن اشخاص در وزارت جنگ قرار داده بودند ۶ کرویر اضافه داشته و نگاه داشته اند آمدند و گفتند آقا ما صرفه جوئی کردیم و مخارج زائند را جلو گیری کردیم و این مبلغ که ۶ میلیون یا ۶ کرویر است ما حاضر داریم و این هم قرضه هائی است که ما داریم و اینهم صورت بنده هست صورت را آورده است به کمیسیون و ما از صبح تا عصر نشستیم در کمیسیون و صورت آنها را رسیدگی کردیم و آنها را را که تحت نظر بود و زبادی بود زدیم ما بقی اش را دیگر خود سر لشگر که رئیس مالیات و چه آدم امینی است باشان گفتم که مدارک و اسناد را رسیدگی و مطالعه بکنند و بعداً آنها را بدهد و این مدت مشغول رسیدگی است ولی بعضی از اقلام باقی مانده است برای خاطر اینکه رسیدگی باین اقلام بشود ما اجازه دادیم که این تبصره بان اضافه شود و این ماده تعدید بشود و در تحت نظر آن سر لشگر این عمل تنظیم بشود و معلوم شود کجای اینها خراب واقع شده است و کجای اینها بحال مملکت تعدی شده است و مال ملت تلف شده است و چون البته حفظ مصالح مملکت مقدم بر همه چیز است آنچه چیزی که مصلحت مملکت ما است و باید تقویت بشود همان تقویت کردن قشون و افسرها است این بود عرایض بنده.

مخبر - این لایحه بودجه که دولت تقدیم کرده است بمجلس شورای ملی استدعا میکنم آقای طباطبائی توجه بفرمائید که این کمیسیون بودجه که سال دقت و رسیدگی را بعمل آورده است اما اینکه اصلاً بودجه قشون کم است یا زیاد است این يك بحث جداگانه است که مربوط بلایحه نیست و بنده از عرض آن خودداری میکنم اما این يك صورتی که برای استحضار خاطر آقایان ارقامی را ذکر کرده است که طبق بودجه سال ۱۳۲۱ برای کلیه وزارت جنگ ۷۰ میلیون تومان مجلس تصویب کرده است و تشکیلات وزارت جنگ از ۱۳۲۱ توسعه پیدا کرد و بر آن عده يك مقداری علاوه شد و در حدود ده هزار نفر برای خدمت در شمال و مشرق کشور مشغول هستند و لایحه اصلاح

بودجه آن هم آمد در مجلس شورای ملی و تصویب شد که طبق آن لایحه اصلاح بودجه مخارج این عده اضافی هم که بر بودجه اضافه شده است در حدود ۱۴ میلیون میباشد که آن ۱۴ میلیون را که بر آن ۷۰ میلیون اضافه کنیم میشود ۸۴ میلیون تومان بودجه سال ۱۳۲۱ وزارت جنگ طبق این لایحه تمام افزایش که بر بودجه وزارت جنگ شده است ۱۴ میلیون است در صورتیکه با حسابهای که وزارت جنگ تعیین کرده است وزارت دارائی هم منکر نیست اگر هر نسبت تفاوتی که در زندگی و معیشت پیدا شده است بخواهیم واقعا اضافه کنیم بودجه وزارت جنگ خواهیم دید که آن متجاوز از ۴۰ میلیون تومان خواهد بود یعنی باید ۱۴۰ میلیون تومان الان برای آن ۸۰ هزار نفر در سال باید برود. حالا ملاحظه بفرمائید بر طبق آن صورتی که دولت تقدیم کرده است در سه فصل بودجه که عبارت از جیره افراد باشد و عایق باشد و پوشاک باشد تفاوتی که با سال ۱۳۲۰ حاصل کرده تقریباً ۴۳ میلیون تومان اضافه نشان میدهد. طبق این صورت که ملاحظه می فرمائید یک نفر سرباز سه کیلو برنج ۴۶۸ گرم روغن ۲ کیلو نخود تقریباً ۲۰۰ گرم عدس داشته ۲۵۰ گرم لپه داشته ۵۰۰ گرم سیب زمینی داشته است یک کیلو پیاز و ۷۰۰ گرم قند و ۶۰۰ گرم چای ۱۸ کیلو هیزم ۵ کیلو گوشت و قس علیهذا. در فروردین ۱۳۲۱ این اجناس ۱۴۱ ریال تمام میشده است در صورتیکه در سال ۱۳۲۲ ۴۷۳ ریال تمام میشود. پس ملاحظه میفرمائید با این تفاوت قیمتی که در زندگی پیدا شده است این اضافه بودجه چیز زیادی نخواهد بود. حالا راجع باینکه بودجه قشون لازم است یا نیست این یک بحث جداگانه است که بنده در آن بحث بهیچ وجه من الو جوهر چیزی عرض نمیکنم. در موضوع تبصره هم که فرمودند در قانون متمم بودجه ۱۳۲۱ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است و آن این است: که ماده ۲۷ وزارت دارائی مجاز است پرداخت تعهدات سال ۱۳۲۰ و سالهای قبل وزارت جنگ را در حدود باقی اعتبار سال مذکور آن وزارتخانه تا آخر ۱۳۲۱ ادامه داده و مبلغی را

که بعد از دوره عمل ۱۳۲۰ پرداخته میشود بحساب بودجه ۱۳۲۱ بعنوان تعهدات سالهای گذشته آن وزارتخانه منظور دارد. طبق این ماده و بدوات اجازه داده شده است که دیون وزارت جنگ با تصویب کمیسیون بودجه پرداخته و به ترتیبی که شرح آن توضیح داده شد این موضوع را تمام کند منتهی چون سال محاسباتی تمام شد و خزانه نمیتواند دیگر پرداخت نماید این است که این تبصره را کمیسیون بودجه در این ماده علاوه نمودند که پس از تصویب مجلس آن ماده بقوت خودش باقی بوده و وزارت جنگ بتواند حساب طلبکاران را بپردازد. اگر ما معتقدیم که طلب اشخاص باید پرداخته شود این تبصره ضروری و لازم است. در قسمت کمیسیون خرید مهمات هم که فرمودند قبل از شهریور ماه همانطوری که فرمودند یک کمیسیون از طرف دولت برای خرید مهمات با روپا رفت و پس از پیش آمدن قضایای شهریور ماه خرید اجناس به بعد موکول شد ولی از نظر مسدود شدن راهها و نبودن وسیله نتوانستند آن اشخاص بایران مراجعت کنند و البته دولت ناچار است تا موقعی که آنها اجباراً در آنجا هستند مخارج آنها را بپردازد که مأمورین دولت شاهنشاهی با آبرو در خارج زندگی کنند و حالا که نمیتوانند مهماتی خریداری نمایند آنها نایستی که از گرسنگی بمیرند البته بمنجردی که راه باز شد و وسائل موجود گردید مراجعت خواهند نمود.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

نقابت - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم اجازه میفرمائید؟
رئیس - بفرمائید.

نقابت - با تصویب این لایحه تقریباً ۲۵ میلیون تومان اجازه پرداخت بدولت داده میشود اگر آقایان اجازه بفرمائید ۲۵ دقیقه راجع بآن صحبت شود.

رئیس - رأی گرفته میشود به کفایت مذاکرات موافقین برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. آقای تهرانچی **تهرانچی** - بنده موافق میفرمائید یک مخالف حرف بزند بعد بنده عرض میکنم.

رئیس - آقای مؤید احمدی شما مخالفید؟ (مؤید احمدی بلی) بفرمائید.

مؤید احمدی - عرض کنم کرا را اینجا در مجلس شورای ملی عرض کرده ام نظارت در بودجه مملکتی از مختصات مجلس شورای ملی است حتی مجلس سنا هم بموجب قانون حق مداخله در مملکت را ندارد و نظارت در جمع و خرج از وظایف مختصه مجلس شورای ملی است (صحیح است) یک مدتی میگوئیم که بوظایف خود من نمیتوانیم رفتار کنیم و عذرمان هم موجه بود ولی قریب دو سال است که آن مانع برداشته شده است ما اینجا می خریم و تصویب میکنیم از کجا باید بپردازیم؟ بودجه را که نیآورده اند که محل پرداخت ما بدانیم (دکتر طاهری - محل خرج معلوم است) خیر آقای دکتر معلوم نیست برای مملکت می قرض می قرض اینک نمیشود (دکتر طاهری - صحبت قرض نیست) بنده میگویم بودجه جمع که بمجلس نمانده است که ما بدانیم از کجا پرداخته میشود.

دکتر طاهری - اجازه دادیم که سه ماهه پرداخته شود **طباطبائی** - از کجا؟

مؤید احمدی - مجلس شورای ملی که بهیچوجه اطلاعی از جمع خرج ندارد که بدانند از کجا پرداخته میشود. ما وقتی ندانیم که عایدات مملکت چقدر است چطور میتوانیم می خرج تصویب کنیم یک لایحه عایداتی بمجلس نیآورده اند و در مقابل می مخارج ۵۰ میلیون ۱۰ میلیون و ۲۰ میلیون و الان هم که سه برج حقوق آورده اند اینها باید از کجا داده شود. بنده نمی خواهم توضیح زیاد تری بدهم ولی اینها از کجا باید داده شود آقا ما چرا وظیفه مان را عمل نمیکنیم؟ چرا ما دولت را مجبور نمیکنیم که بودجه اش را بیاورد به مجلس. الان دو ماه خورده ای گذشته نی آورده اند و آخر این ماه هم نمی آورند و این را بنده پیش بینی میکنم و پارسال هم گفتم (ملک مدنی - باید بیاید) البته باید بیاید و ما هم باید جمع و خرج دولت را کاملاً نظارت کنیم و از این باید ها

خیلی است (ملک مدنی - نه خیر باید بیاید) کدام جمع و خرج را ما نظارت کردیم؟ میفرمائید باه باید بیاورند آقا والله ما وظیفه داریم عند الله و عند الخلق مسئولیم آخر اینک نمیشود که پشت این تریبون می آورند تصویب تصویب آخر یعنی چه؟ آقا بنده تنها با این مخالفت نمیکنم بنده با کلیه اعمال مخالفم تا وقتی که جمع آن معلوم نیست پس خرج هم نکنید. این را هم بدانید که یک زحمت بقیه اعدا برای مملکت و برای همه ایجاد خواهد شد.

رئیس - آقای تهرانچی

تهرانچی - عرض کنم در قسمتی که رفیق محترم بنده آقای مؤید احمدی فرمودند بنده هم البته گمان میکنم همه نمایندگان موافق باشند و منظر را بشان مخالفت با این لایحه نبود بلکه میخواستند بفرمایند چرا بودجه بمجلس نمی آید و بنده بخاطر دارم در موقعیکه $\frac{2}{11}$ مطرح بود عرض کردم چرا بایستی یکی از محسناتی که همیشه بوده و در سه ماه قبل از سال بودجه مملکت می آمد به مجلس در این اوقات از دست داده است. مملکت نداند که دخلش چیست و خرجش چیست؟ این را گمان میکنم همه در این قسمت این ایراد را داریم. اما این ارتباط همانطور که فرمودند با این لایحه ندارد و بنده مخصوصاً از نمایندگان دولت و از وزیر دارائی که تشریف دارند خواهش میکنم و عرض میکنم که همانطور که آقای نخست وزیر در جواب بنده فرمودند که سه ماه زیاد نیست و بعلاوه کوشش میکنم که شاید قبل از سه ماه بیاوریم البته ما هم انتظار داریم که قبل از سه ماه بیاورند. برای اینکه اعتبار ندارند آقای مؤید احمدی اگر توجه بفرمائید ما پیش از $\frac{2}{11}$ که رأی ندادیم اینهم که برای ترمیم آن است (صحیح است) پس دولت باید و مکلف است که قبل از سه ماه بیاورد و صد در صد بنده تصور میکنم و عرض میکنم که اگر دولت در این سه ماه نی آورد ما هم بودجه تفصیلی بعدی را تصویب نمیکنیم. اما راجع باین قسمت که آقای نقابت فرمودند که ۲۵ میلیون دادیم تصویب میکنیم بعقیده بنده اینطور نیست ما ۲۵ میلیون تصویب نمی کنیم بلکه

سه چهارمیلیون مابه التفاوت است که داریم تصویب میکنیم (صحیح است) چنانچه اگر آقایان توجه بفرمایند معلوم میشود که کلیه تفاوت آن اعتبارات جمعاً ۲۵ میلیون است و آقای مخبر کمیسیون هم توضیح دادند که بطور کلی ۷۶ میلیون بود و اگر ۲۵ میلیون را ما برای این سه ماه بدهیم این برای سال است پس ما داریم ۳ میلیون و خورده ای زیادهای تصویب میکنیم. چون در لایحه مینویسد بهر يك نفر باید خرج و جیره سه نفر داده شود و گرانی امسال نسبت بسنه گذشته مخصوصاً اواخر سنه گذشته خیلی بیشتر است و این هم چیز فوق العاده ای نیست برای اینکه مورد تصدیق همه هست که گرانی هست و وضع جیره هم اینطور شده است و این اعتباری که خواسته شده است يك چیز لازم و ضروری است ضمناً این را هم خواستم عرض کنم و از آقای معاون وزارت جنگ توضیح خواسته باشم که این پیش بینی شما مال قبل از این قیمت گرانی فعلی بهای نان است که در مرکز معین شده است و حالا بنده نمیدانم که این را هم در نظر گرفته اید یا نه چون اینجا واقعاً آقای نماینده محترم (آقای لاریجانی) قبل از دستور فرمودند که دولت خودش قانون میگذراند و اختیار میگیرد که سطح زندگی را بیاورد پائین آتوق چرا فروش بهای نان را که يك چیزی است که مورد احتیاج عموم است بالا میبرد (صحیح است) زیرا این موضوع مؤثر است در تمام قیمتها منجمله یکی هم تأثیرش در قسمت وزارت جنگ است که الآن ملاحظه میفرمائید و بنده شخصاً تصور میکنم که همین ۲۵ میلیون هم کافی نباشد زیرا نان را در مأخذ ۶ قران قرار داده بودند برای جیره و حالا دولت آمده است و ۹ قران کرده یعنی ۵۰٪ گران تر شده است و این حتماً تکافو نخواهد کرد و همینطور هم سطح زندگی مردم بالا میرود. و من تعجب میکنم از دولت که چرا ضد و نقیض صحبت میکند از يك طرف میگوید آقایان بیایید اختیار بدهید بدکتر میلیسپو (که بنده صد در صد مخالف بودم) که قیمتها را بیاوریم پائین. بنده میدانستم که این کار را نمیخواهند انجام بدهند و بلکه در بعضی از قسمتها

هم ممکن است مضر واقع بشود، وضع این اختیاراتی که داده شده است که بقول خودشان سطح معیشت را بیاورند پائین. بنده تعجب میکنم نان که در درجه اول است و مورد احتیاج مردم است و تمام زندگی مأخذش از آن ترو معین میشود و خوراک تمام افراد این مملکت است چرا این را بالا بردند آنوقت تمام مخارج در قسمت دولتی و غیر دولتی بالاتر خواهد رفت

افوار - چون حاصل خوب شده است گران کرده اند.
تهرانچی - بلی بفرمایند نماینده محترم چون حاصل خوب شده است از این جهت بوده است ولی از طرف دیگر می شنویم که آقای دکتر میلیسپو میخواهند قیمت گندم را بیاورند پائین و قیمت نان را هم گران می کند اگر دولت در نظر دارد عوائدی از این راه تحصیل کند که هیچ اما جناب آقای وزیر مالیه فرمودند ما این کار را کردیم چون در يك قسمت از مملکت ضرر داده بودیم و بنده خواستم خدمتشان عرض کنم که این تأثیرش بسیار بد است نسبت بسایر جاهها یعنی اگر قیمت نان در تهران ۶ قران نبود آیا ممکن بود که نان یکمن ۲ تومان ۳ تومان گیر بیاورند. این درست است و لسی ضرر این در مرکز داده میشود و در بعضی از ولایات توجهی ندارند و آنجاها گران تر میشود. آیا در ولایات هم همین نظر بود؟ و آن جاهها هم همین ضرر ادوات میداد؟ اگر این طور است که بنده نمیدانم و بعد از این چطور با این جریان قیمت معیشت را میخواهند پائین بیاورند

معاون وزارت جنگ - راجع بیودجه آرتش توضیحاتی آقای امیر تیمورتاداند که بنده مجدداً وارد جزئیات آن نمی شوم ولی يك موضوعی را خواستم حضور آقایان محترم عرض کنم که وضعیت ما و رای ادارات دیگر است. ادارات دیگر دارای يك عده اعضائی هستند که با يك حقوقی زندگی میکنند و روی $\frac{3}{11}$ حقوقشان را میگیرند تا بودجشان تصویب شود ولی ما يك اعتباراتی داشتیم که از اول فروردین بموجب قانون بعد قطع شد بنابراین ۳ میلیون صرفه جوئی که موجودی صندوق ما بود رفت توی صندوق دارائی و ۶

میلیون هم از بابت اضافات آذربایجان بود که در اسفند گذراندیم و آنهم که البته در اسفند خرج نمی شد بنابراین ما ۹ میلیون حقیقه موجودی داشتیم که میتوانستیم خرج کنیم ولی دکتر میلیسپو اجازه نداشت چنین پولی بماند چون قانون بودجه اجازه نمیداد. بنابراین زندگی نفرات ما در فروردین وارد بهشت منحصر شد بهمان بودجهای که در سابق میگرفتیم و برای همین تناسب زویم گرفته بیش از ۶ میلیون در ماه همیشه مطابق صورتی که آقای امیر تیمور اینجا قرائت فرمودند نفری که در فروردین ۱۳۲۱ بنماهی ۱۵ تومان زندگی میکرد الآن باید با ۴۷ تومان زندگی کند و ما کسر میآوریم. ملاحظه بفرماید ما يك مهمانخانه ای هستیم که باید هر روز و هر شب از نفرات پذیرائی کنیم این غیر از کارمند يك وزارتخانه است که اگر هواچیش هم کم باشد قالی خانه اش را ممکن است گرو بگذارد و خرج خانه را راه بیاندازد ولی سر بازار خانه اگر برایش توی دیک ریخته نشود نهار ندارد. گوشتش توی دیک ریخته نشود شام ندارد. همه چیز را برنج را گوشت را هیزم را همه را ما باید پول بدهیم و البته این وضعیت قابل مقایسه نیست با سایر وزارتخانهها. ملاحظه بفرمائید که تشکیلات ما چه جوری است در این مملکت پهناوری که آقای سید یعقوب صحبت فرمودند ما ۱۲۰ هزار نفر برای احتیاجات این مملکت پیش بینی کردیم بعد گفتند که باندازه ۸۰ هزار نفر بیشتر پول نداریم. ما هم بودجه مان را روی همان ۸۰ هزار نفر تهیه کردیم بعداً برای بعضی از واحی پیشنهاد کردیم يك تیپ هائی در رضائیه و تبریز و بهبهان تشکیل شود و این هم يك اضافاتی بود که مجلس شورای ملی تصویب فرمودند. بنابراین این يك خرج اضافی و حتمی است ما هم بودجه مصوبمان و تشکیلات مان روی آن چیزی بود که مجلس شورای ملی تصویب کرده بود و در آن مهمانخانه تغذیه میشود ملاحظه بفرمائید چقدر می شود. دکتر میلیسپو هم گفته است که ۱۰۰ میلیون در سال بیشتر نمیتواند بدهد ولی روی حسابی که کردیم برای جیره و علیق در حدود ۱۲۷ میلیون

تومان خرج مان است و الآن ما ۲۷ میلیون تومان کسر داریم و اعجاز هم نمیتوانیم بکنیم. این بود که این لایحه بعرض مجلس شورای ملی رسید و گذشته از آن قانونی هم در مجلس شورای ملی تصویب شد که بطریق وام مقداری اجناس از آمریکا وارد شود و در بودجه سال ۱۳۲۳ پرداخته شود و امیدوار هستیم که کفش و پوتین و غیره اگر رسید ما بتوانیم از کسور دیگر بودجه مان بزنیم و روی کسور غذائی مان ببریم و الا با بودجه ۱۰۰ میلیونی نمیشود و موضوع مهم یکی موضوع غذا است که حتماً باید تأمین شود برای نفرات در هر روز. موضوعات دیگری که از ما توضیح خواسته شد یکی آقای تهرانچی راجع به نان بود که فرمودند راجع به نان ما باین ترتیب با وزارت خواربار در رفیقیم که آنچه از حیث نان و گندم و برنج بعنوان جیره و جو و کاه داده میشود آنچه مادر بودجه داریم همان را درست وزارت خواربار میدهیم و وزارت خواربار هم بلیجه جنس ما را تحویل بدهد. این قرارداد بود که دیروز بعد از مذاکرات زیاد باשר بدان صورت جلسه نوشتند و اینطور شد که بالاخره اگر در آخر سال کسر بیاید بعهد خود دولت خواهد بود و ما يك قراری داریم که وزارت دارائی وزارت خواربار بپردازد. اما راجع به وضعیت افسران که آقای طباطبائی فرمودند که يك عده از افسران لایقی استعفا میدهند. این را آقای نوبخت هم فرمودند و من هم عرض میکنم این دایلمش با خودش هست هر چه زودتر این بودجه موقتی ما را تصویب بفرمائید این وضعیت تأمین خواهد شد. بنده تصدیق میکنم افسران ما در وضعیت بسیار بدی هستند برای اینکه ما مورین و مستخدمین دیگر ما اغلب در مسافرت هستند در ماوریت هستند امروز بيك افسری که میگوئیم بروبه کردستان این افسر در ظرف ۲۴ ساعت نمیتواند خودش و فامیلش را ببرد در يك کوهستان زندگی کند با گروهان خودش. آن گروهان تمام غذای نفرات را باید دولت تهیه کند و این افسر اگر غذا نباشد باید برود از فلان ده برای خودش با نفراتش یا فامیلش غذا تهیه کند و بیاورد برود بزور و اجحاف از مردم بگیرد این

که کار خوبی نیست. مایک جیره مناسبی برای عموم افسران پیش بینی کردیم که گفتیم برای معیشتشان داده شود و سه جیره هم پولی منظور کردیم که پول بدهند و بگیرند تا این تفاوت گرانی برای آنها محسوس نشود و بنده تصور میکنم اگر این تصویب شود بتوانیم کمی وضعیت افسران را خوب بکنیم و دیگر این نگرانی هم پیش نیاید. اما راجع بهیشت خرید اسلحه همانطور که آقای امیر تیمور توضیح دادند این هیئت خرید مدتی است احضار شده است و با وزارت خارجه و مقامات خارجی هم مذاکرات مفصلی شده ولی نظر باینکه بین ما و ایتالیا و آلمان قطع روابطه شده است و تاروا دید با آنها ندهند نمیتوانند بیا بیا آنها در سوئیس هستند و عجلتاً دولت سوئیس واسطه شده اند که بطور اجتماع اینها حرکت بدهند و رو اید بهشان داده شود. همین دوسه روزه هم مذاکراتی داشتیم و همینکه رو اید داده شود خواهند آمد عجلتاً بخور و نمیری با آنها داده میشود تا وقتی که رو اید آنها تهیه شود. اما راجع بارز منتهای صرفه جوئی های ارزی که در صندوق داشتیم تمام را نحوید دادیم به وزارت دارائی برای اینکه احتیاجی نداشتیم ولی وزارت دارائی مورد احتیاجش بود و تمام را با آنها دادیم. راجع به وابسته نظامی که فرمودند مایک وابسته هوایی در لندن داریم راجع به چیزهای هواپیمائی که وارد میشود نظارت دارد و بایستی دیگر احضار شود راجع با افسران باز نشسته فرمودند که یک عده افسران باز نشسته هستند که پول با آنها داده میشود ما این را قانون بما گفته است که یک افسری که چندین سال خدمت کرده و بعد باز نشسته شده و در تمام مدت خدمت هم کسور تقاعد را داده است نمیشود باو گفت که بشما حقوق

تقاعدی نمی دهیم نمی شود گفت یک قانونی است که خود شما گذرانده اید. حالا اگر میفرمائید یک نفر یک نمولی من غیر حق پیدا کرده است شما میخواهید یک قانونی بگذرانید برای رسیدگی بدارائی تمام عمال کشوری و لشگری اگر در آن حدود هر کسی مجرم شناخته شد بگیرد ازش مجازاتش هم بکنید. ولی افسری که خدمت کرده است جنگ کرده است و زخم خورده است بدون هیچ مجوز قانونی نمیتوان او را از حق باز نشستگی محروم کرد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی میگیریم...

نقابت - آقا پیشنهاد دارم.

رئیس - پیشنهاد بعد از اعلام رأی که قبول نمیشود.

نقابت - آقا چرا پیشنهاد مرا نخواندید. هر کس حرف نمی زند داد نمی زند و فریاد نمی کند نباید باو اجازه داد؟

رئیس - آقا داد نزدیک فریاد نزدیک اینجا قباحت دارد گفتم بعد از اعلام رأی که پیشنهاد قبول نمیشود.

نقابت - چه مانعی دارد

طباطبائی - اجازه بدهید پیشنهاد را بخوانند.

رئیس - بعد از اعلام رأی نمیشود آقا یعنی چه!

طباطبائی - شما از امروز اینجور قانونی شده اید؟ با آوردن چهار تا کاسه که نمیشود اصول مجلس را بهم زد.

رئیس - آقا باینکه موافقت ورده سفید خواهند داد. (اخذ واستخراج آراء بعمل آمده ۶۴ ورقه سفید شماره شد)

رئیس - عده حاضر موقع اعلام رأی ۹۱ با ۶۴ رأی تصویب شد.

رئیس - این پیشنهاد آقای نقابت یک کاری است که

اسامی رأی دهندگان - آقایان: هدایت الله پالیزی - صفاری - مؤید قوامی - آزادی - مکرمانشیر - دکتر نهورای - اوحیدی - خسرو شاهی - اصفهانی - فریدونی - افشار - فرشی - امیر تیمور - چایچی - اقبال - معینی - دهستانی - امیر ابراهیمی - لبقوانی - معتضدی - جلالی - عطاء الله پالیزی - دکتر سنگ - ذوالقدر - گبو - امامی - گرگانی - ناصری - مرآت اسفندیاری - صفوی - محیط لاریجانی - نواب یزدی - دکتر ادهم - منشور - رفیعی - لاریجانی - محسن همراز - تولیت - فروهر - شاهرودی - مجدضیائی - ساکینیان - تهرانچی - دکتر ضیاء - دکتر تاجبخش - عزیزی - ملایری - دکتر طاهری - رحمت سمیعی - فرمانفرماییان - اصفهانیان - مقدم - دشتی - انوار - طوسی - ابراهیمی ریگی - رهبری - نفا الاسلامی - مستشار - هاشمی - فتوحی - یارسا -

ورقه سفید بدون اسم: دو ورقه

انجام شده است دیگر لازم به پیشنهاد نیست تقاضا شده است که بودجه وزارت جنگ تا آخر خرداد به مجلس بیاید. مطابق معمول باید بودجه کل بیاید و بودجه وزارت جنگ هم جزء آن است و خواهد آمد.

طباطبائی - حالا دیگر: (خنده نمایندگان)

۳ - اظهارات آقای وزیر راه راجع به سؤال آقای نقابت از وزارت پیشه و هنر در جلسه قبل

تهرانچی - عجب پیشنهاد غریبی است آقا.

وزیر راه (آقای هژبر) - بنده تصدیق زیادی ندارم

فقط برای روشن شدن ذهن نمایندگان محترم مجلس شورای ملی خواستم عرض کنم در جلسه گذشته آقای نقابت در ضمن سؤالی که داشتند از وزارت پیشه و هنر و بازرگانی در ضمن بیاناتشان فرمودند مطابق اطلاعاتی که بعرض ایشان رسیده است قرار داد معامله که مورد اعتراض ایشان قرار گرفته است ظاهراً در دوره خدمت بنده در وزارت بازرگانی و پیشه و هنر بوده است بنده خواستم بعرض آقایان نمایندگان محترم برسانم که بنده هیچگونه اطلاعی از شرایط و مقررات این قرار داد ندارم و نداشته ام دلیلش هم همراه خودش است زیرا این قرارداد در اسفندماه ۱۳۲۱ بسته شده است و بنده در ۱۴ بهمن همان سال از خدمت وزارت بازرگانی و پیشه و هنر مستعفی شده بودم.

طباطبائی - پس در زمان این دولت و در زمان آقای بدر بوده است.

نقابت - صحیح است در زمان آقای بدر بوده است.

۴ - شور اول گزارش کمیسیون قوانین دارائی راجع بصدور اسناد خزانه

رئیس - لایحه راجع به پیشخوانده میشود:

کمیسیون قوانین دارائی لایحه شماره ۵۳۹۱۶ دولت راجع بصدور اسناد خزانه و بجزبان انداختن پنجاه و چهار میلیون و پانصد هزار ریال پیشیز را مطرح نموده و با توضیحاتی که از طرف آقای نخست وزیر و معاون وزارت دارائی داده شد با عین مواد پیشنهادی دولت موافقت حاصل شده اینک گزارش آن برای شور اول بعرض مجلس شورای ملی میرسد

رئیس - لایحه پیشنهادی دولت طبع و توزیع شده است مذاکرات در کلیات است: آقای تهرانچی

تهرانچی - البته ما در اینجا باید در این لایحه تصویب

بکنیم که دولت تا حدود پانصد میلیون ریال اسناد خزانه صادر نماید برای پرداخت مطالبات بانک ملی و در معرض فروش بگذارد بنده خواستم در وجه اول آقای وزیر دارائی توضیح بدهند که این قرض دولت باینکه ملی بعد از شهریور ماه ۱۳۲۰ بوده است یا قبل از آن؟ و علت اینکه ما دچار این قرض یا قرضهای دیگری شده ایم چه بوده است آیا در آمد ما کافی نبوده است و یا وصول نشده است در سنوات ۲۰ و ۲۱؟ یا خیر با وصول شدن این خرج اضافی بوده است؟ این را هم توضیح بفرمایند تا قضیه البته روشن تر بشود بعلاوه البته اسناد خزانه صادر کردنش یا اجازه دادن مجلس شورای ملی برای انتشار فروش یک کاری است که خوب البته مجلس توجه میکند ولی باید دید قبلاً که آیا وزارت مالیه مقدمات این کار را فراهم کرده است و اقدام کرده است و بمجرد اینکه اجازه داده شود سهامی را بعرض فروش بگذارند زمینة فروش این سهام را تهیه کرده که بمجرد اینکه یک همچو سهامی صادر شد و داده شد این سهام و اسناد خزانه بفروش برود بانه صرفاً یک اجازه صادر میشود و بعد هم آنها را کسی نخرد. البته اگر اینطور باشد این خیلی بد است برای کشور و دولت خیلی و هن و توهین است نسبت به عرض کنم یک کشور یک دولت و مجلس شورای ملی که دولت بیا بیا در مجلس شورای ملی است اجازه کند برای سهام استقراری و در معرض فروش بگذارد و کسی هم نخرد یا بآن اندازه که لازم است نخرد و کسی طالب نباشد و بنده گمان میکنم این امری است که باید قبلاً آقای وزیر مالیه بمجلس شورای ملی اطمینان بدهند که بالاخره برخورد باین موضوع پیدا نکند و البته میدانند که خیلی برخوردند و هن آور است که فروش ورود قسمت دیگری که میخواستم عرض کنم این است که من در این لایحه نمی بینم که فروش را منع کرده باشند نسبت با تباع خارجه زیرا این سهام را ماصلاح نیست که بخارجی بفروشیم

(صحیح است) زیرا در این صورت این امر البته يك حالت استقراض خارجی پیدا می کند چون اینجا بطور مطلق مینویسد سهامی را صادر کند و بمعرض فروش بگذارد ولی وجهاً من الوجوه منعی نکرده است که این سهام باتباع خارجی فروخته نشود و در درجه اول لازم است که این قسمت تصریح شود (صحیح است) یعنی دولت اگر از مجلس شورای ملی این موضوع را بخواهد آیا قرضه خارجی را مجلس اجازه خواهد داد؟ بعقیده بنده خیال نمیکنم و اجازه نخواهد داد و بنده هم شخصاً مخالفم و در این لایحه پیش بینی شده است چون ممکن است در موقع اعلان فروش يك نفر خارجی هم بیاید و بخرد.

انوار - استقراض خارجی باید بیاید و در مجلس تصویب بشود (صحیح است)

تهرانچی - صحیح است ولی این سهام را ملاحظه بفرمائید با این حال اگر ما تصویب کنیم بطور اطلاق ممکن است اتباع خارجی بیایند و بخرند یعنی ممکن است پیش بیاید و حال آنکه اجازه هم از مجلس شورای ملی نداشته اند (صحیح است) پس باید صریحاً در خود لایحه منع شود و جزو قانون بشود که به اتباع خارجی فروخته نخواهد شد و آنها از این سهام حق خرید ندارند و نیز عرض میکنم این جا در آخر ماده اول مینویسد:

سر رسید اسناد و همچنین نرخ بهره و انواع اسناد از حیث مبلغ بر حسب پیشنهاد رئیس کل دارائی و تصویب وزیر دارائی معین خواهد شد باز در اینجا این ایراد وارد است که مینویسد سر رسید اسناد و نرخ بهره و انواع اسناد از حیث مبلغ الی آخر که خواندم اینها را وزارت دارائی که منتشر میکنند و می فروشند معین خواهد کرد خوب مجلس شورای ملی که نمیداند این از چه محلی پرداخته خواهد شد و البته باید مجلس شورای ملی این را بداند چون مجلس شورای ملی که میخواهد رأی بدهد و این استجازه که دولت از مجلس میکنند برای انتشار سهام خزانه هم باید بدانند محل پرداخت آن را و در این لایحه وجهاً من الوجوه

در این قسمت چیزی ذکر نشده و بنده که الان اگر بخواهم رأی بدهم نمیدانم که اینها از کجا و از چه محل پرداخت خواهد شد (صحیح است) و هر روز هم منافعی بر آن مزید خواهد شد و يك وقتی مثل سابق ما می بینیم که دولت ایران که هیچ قرضی نداشت می رود بکدفعه زیر بار يك قرض بزرگی ندانستند و در هر حال این را اینطور مبهم و مجمل رأی دادن خوب نیست چون این کار يك کار بزرگی است و عرض کنم خیلی دقت و مطالعه و بحث لازم دارد (صحیح است) اما آمدیم در قسمت پیشیز که این جا نوشته که مجموعاً (۵۴ میلیون و نیم) است و در این قسمت بیست و چند میلیون هم استجازه شده است اضافه بر آن مبلغ که پیشیز در معرض سکه قرار بگیرد و رواج بشود این ۵۴ میلیونی که الان داریم بنده الان در هیچ جا هیچ پول خورد نمی بینم.

جمعی از نمایندگان - وجود ندارد.

یکی از نمایندگان - یهودی ها جمع کرده اند.

تهرانچی - خوب: ملاحظه میفرمائید وجود ندارد. علت چیست؟ علتهاش پیشیز هائی است که یکبار دیگر هم در آن لایحه که دولت آورده بود که نقره و طلا را در بازار آزاد بفروشد و باین خیال بود که برای يك تومان (ده ریال) اسکناس که نماینده قانونی ده مثقال نقره است این را بقیمتی که پیش بینی شده بود در آن لایحه بخرد آنوقت حساب می کنند آقا اشخاصی که (مخصوصاً عده که میدانند مجلس شورای ملی و چیزشان خیلی زیاد است) حساسات می کنند که با يك مثقال و نیم نقره که دولت می خواهد چیزی را در مقابل ده مثقال نقره که خودش داده است جمع کنند یا فرض بفرمائید بیست تا ده شاهی که يك تومان میشود این يك وزنی دارد که حالا وزنش را بنده نمیدانم فرض کنید که این بیست تا ده شاهی ده مثقال وزن داشته باشد و قیمت فلزیش يك مثقال و نیم نقره است می بینید که قیمت آنها از يك مثقال و نیم نقره بیشتر است میروند و آنها را جمع می کنند یعنی چیزی را که در مقابل ده مثقال نمایندگی دارد جمع میکنند و البته این پیش آمد ها میکنند که میروند

و جمع می کنند و می بینند صرفه در این قسمت است آنوقت در نتیجه مملکت را دچار يك همچو چیزی که الان مورد احتیاجش است می کنند که هیچ پیدا نمیشود و با بیست و چند میلیون هم این احتیاج رفع نخواهد شد و الا آن ۵۴ میلیونی که داشتیم چطور شده الان در تهران و سایر جاها و ولایات هم که بنده تحقیق کردم پیشیز بکلی پیدا نمیشود پس این بیست و چند میلیون هم چند روز دیگر جمع میشود و می رود پیش آن پنجاه و چهار میلیون و نیم و فایده هم ندارد و چند روز دیگر باز پول خورد پیدا نمیشود و همین بساط است و نتیجه هم نخواهد داشت و البته اینها هم در ظرف چند روز جمع میشود و اینها آقا از آن نقشه های متضادی است که دولت پی در پی می آورد و از نظر مالی هم در اطرافش بحث نمیشود و من میدانم که این اوايح آقای وزیر دارائی قبل از جنابعالی تهیه و تقدیم شده آن لایحه فروش نقره هم قبل از زمان وزارت جنابعالی بوده است ولی عجلاله بنده از حضورتان استدعا دارم توجه کاملی در این خصوص بفرمائید که لوايح مفید و بادقته برای امور اقتصادی تهیه شود و مثل موضوع نرخ نان که امروز هم صحبت شد و تأثیر در وضعیت زندگی عمومی وارد نشود یا مثل آوردن آن لایحه که برای فروش نقره از طرف دولت در بازار آزاد آورده بودند یا این لایحه پیشیز که باز هم میروند و منتشر میشود و بیم آن هست که این هم چند روزه جمع شود و این عمل درستی نیست و البته اینها برای مملکت خیلی گران تمام خواهد شد با اسکناس و پول (باعتماد اسکناس) هم صدمه میزند و درست معکوس است نسبت باین که در لایحه نوشته اند اعتبار اسکناس را بالا خواهد برد و من مخصوصاً از جناب آقای وزیر دارائی خواهش میکنم میدانم که در زمان ایشان این لوايح تهیه نشده و پیش از ایشان بوده ولی از ایشان خواهش میکنم که توجه بفرمایند که در زمان ایشان این غلط کارها نشود و نقشه های غلط که ضد و نقیض هم باشد نیاید زیرا وقتی امری که منظور نظر دولت و مجلس است و بخواهند آن را تأمین کنند وقتی که

دچار لوايح و کارها و نقشه های ضد و نقیض گردید البته تأمین نخواهد شد و ضرر دارد (صحیح است)

وزیر دارائی - راجع بقروضی که آقای تهرانچی اظهار فرمودند البته خود آقا مستحضرنند که در این سنوات چه قبل از شهر یوز ۳۲۰ و چه بعد از آن يك لوايحی از مجلس شورای ملی گذشته و يك قروضی را اجازه داده اند و از بانک ملی شده است يك قروضی هم در ضمن این عملیاتی که در این چند ساله شده است گرفته شده است و بطور کلی بیشتر چیزهایی است که از طرف مجلس شورای ملی اجازه داده شده است مثل ۷۵ میلیون خواربار که پارسال بموجب دو لایحه دادید.

مستشار - و حسابش را هم نیاورند.

وزیر دارائی - همینطور يك وجوهی و جوهی دیگری چه قبل از شهر یوز و چه بعد از شهر یوز از بانک گرفته شده است و البته این قسمت را خود آقایان تصدیق خواهند فرمود که ما بایستی بهر صورتی که هست این قروض را که از بانک شده است پرداخت کنیم و يك ترتیبی بدهیم که وضعیت بانک از این صورت بیرون بیاید یعنی هم طلبهایش را بیک ترتیبی بهش بپردازیم که هم از این وضعیت بیرون بیاید و هم ترتیب استهلاك آن را هم ترتیب داده باشیم و از جمله مسائلی که برای این منظور در نظر گرفته شده است یعنی برای پرداخت قروض بانک یکی این سهامی است که در نظر گرفته شده (۵۰ میلیون) که از طرف دولت منتشر شود و بانک داده شود از بابت طلبهایشان بنا برین گمان میکنم که البته همه آقایان تصدیق خواهند فرمود که این قضیه در نهایت ضرورت است و بایستی این قسمت حسابهای بانک و این طلبهای بانک بهر صورتی که هست از طرف وزارت دارائی تکلیفش معلوم شود و باین رویه سابق خاتمه داده شود بنف بر این یکی از فکرهاست که شده برای پرداخت آن همین قسمت است و این هم از بابت قروض گذشته است و اما اینکه فرمودند برای فروش سهام باید ترتیبی در نظر بگیرند البته مبلغی وام به بانکها داده خواهد شد از بابت طلبشان خود بانکها قبول

میکنند سایر مؤسسات هم البته قبول خواهند کرد و ترتیبی مرتب برای این کار داده شده است که البته بتدریج این سهام فروخته خواهد شد و از این حیث هیچ نگرانی نیست اما اینکه این سهام بخارجی فروخته نشود و بداخلی باشد البته این سهام حکم اسکناس را دارد و همانطور که اسکناس در جریان است و رواج است این سهام هم مثل اسکناس رواج است اسمی که نیست ممکن است باشخصی که داده میشود چون اسم که ندارد بین خودشان اشخاص معامله میکنند و اگر بخواهیم این قسمت را جلو بگیریم که ممکن نیست باید در جریان باشد یعنی امروز بنده این سهام را میخرم اگر فردا احتیاج داشتم میتوانم بفروشم و معامله کنم بعینه مثل اسکناس است منتهاش یک منافع هم برای آن کسی که این را نگاه میدارد منظور شده فرض بفرمائید عوض اینکه یک اسکناس داشته باشیم این سهام را هم نگاه میداریم بعد هم یک منافع ازش میبریم و هر وقت هم طرف احتیاج بود میفروشیم و بمصرف میسازیم و بطوریکه ملاحظه فرمودید این قسمت یک ترتیبی است البته همانطور که اسکناس الان رواج دارد و بدست همه اشخاص داخلی و خارجی هست این سهام هم همینطور است

تهرانچی - بنده مخالفم باید منع داشته باشد.

وزیر دارائی - که میتواند بفروشد معامله کنند و البته آن قسمتی را که فرمودید نخواهد بود یعنی قرضه خارجی و اما راجع بترتیب پرداخت این را هم در قانون ملاحظه فرموده اید که نوشته شده است در سر رسید خزانه داری با محلهائی که خزانه داری معین خواهد کرد در سر رسید باید این پول را بپردازند البته این را هم وزارت دارائی کاملاً در نظر خواهد گرفت و این را هم که بنظر وزارت دارائی گذاشته اند که در سر رسید های مختلف بنظر وزارت دارائی برای سهولت امر یک ترتیبی بدهد و بتواند با آن ترتیب دولت پرداختش را مرتب کند و بهمان ترتیبی که عرض کردم در نظر خواهد گرفت ترتیب پرداختش را هم در نظر خواهد گرفت و بنظر بنده از این جهات هیچ اشکالی نخواهد داشت

و بلکه همانطوری که نوشته شده از جهت وضعیت بانکهها و وضعیت قدرت مالی این بنظر وزارت دارائی البته خیلی مفید خواهد بود و گمان میکنم بعد از عمل هم تصدیق میکنید که نتایج مفید و تأثیر خوبی خواهد داشت. اما نسبت به پیش البته یک مقدار پیشزی در جریان بوده و حالا شاید یک مقدارش را ممکن است جمع کرده باشند و این یک مقداری که هست کافی نیست حالا ما یک قسمتی را مجدداً تقاضی کرده ایم که در دسترس مردم گذاشته شود.

تهرانچی - باز جمع میشود

وزیر دارائی - البته باید یک ترتیبی داده شود چون این پیشزی هائی که داریم بواسطه آن جنسی که دارد خیلی طرف احتیاج است و قیمت پیدا کرده است از این جهت جمع آوری میشود حالا در این پیشزی که جدیداً ما ضرب میکنیم طوری ملاحظه خواهیم کرد که از آن جنس البته کمتر درش گذاشته شود که آن وضعیت تجارتنی که برای جمع آوری در نظر میگیرند دیگر نتوانند و صرف نکند و در دست مردم باقی بماند برای رفع حوائج شان.

تهرانچی - عرض کردم باز جمع میکنند و میبرند

وزیر دارائی - خوب در هر حال ما احتیاج داریم و باید رفع احتیاج و رفع گرفتاری مردم را بکنیم (صحیح است) فرض بفرمائید که جمع هم بشود البته باید رفع احتیاج مردم را کرد و البته دولت اقدام میکند اگر باز هم احتیاج پیدا کردیم دو مرتبه اجازه میخواهیم از مجلس شورای ملی و منتشر میکنیم.

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده سؤالی داشتم. این لایحه دو شوری است در صورتیکه آقایان بعقیده همه ماها احتیاجی که مردم کشور به پیشزی دارند مطالب باید یک جوری باشد که یک شوری بشود که لایحه زودتر از مجلس شورای ملی بگذرد و رفع احتیاج مردم بشود و الا اگر دو شوری باشد در حدود پانزده روز بیست روز طول میکشد و مردم در مضیقه هستند و من میدانم حالا اگر مقتضی باشد بنده

پیشنهاد میکنم که آن ماده سوم را که راجع به پیشزی باشد بقید فوریت مطرح شود و تصویب شود که درست بشود این کار چون تمام جدیت بنده و مجلس این است که زودتر این موضوع عملی بشود (صحیح است)

وزیر دارائی - گمان میکنم که آقا ما این را نتوانیم که ماده سوم را امروز تمام کنیم زیرا باید شور اولش بشود و برود بکمیسیون و چون لایحه مطرح شده است دیگر تقاضای فوریتش را نمیتوان کرد اگر قبلاً شده بود ممکن بود و گمان میکنم اگر آقایان تسریع بفرمائید و شور اول تمام شود در ظرف پنج روز فاصله شور دوم انجام میگردد و همانطور که فرمودید چون لایحه اهمیت دارد و کمیسیون هم در اطرافش اگر نظریات جدیدی داشته باشند پیشنهاد میکنند برای شور دوم و لایحه حاضر میشود و برای شور دوم در مجلس مطرح میشود.

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم موضوع اسناد خزانه را اگر آقایان بخاطر داشته باشند یا اواخر دوره دوازدهم و یا اوایل دوره فعلی بود که در مجلس مطرح شد بنده عقیده دارم که این کار بسود کشور تمام نمیشود برای اینکه یا الان این مقدار اسکناسی که خارج میدهیم بعد هم زرد داریم سیم داریم جواهرات بی مانند درد نداداریم خالصحات دولت هم هست با این پشتوانه امروز اسکناس ما وضعیت مرتبی ندارد و سبب شده است که سطح هزینه زندگی را بجائی میسازند که برای همه مردم مخصوصاً کارمندان دولت طاقت فرسا است (صحیح است) حال آمدیم سر این قرضه داخلی. این قرضه داخلی را بنده عرض میکنم روی چندین نظر است که ممکن است از داخله با یک منافع و با یک سودی که مردم میدهند استقراض کنند یا اینکه دولت ممکن است کار دیگری بکند خالصجاتش را برعیت بفروشد و از کار خالصجاتش ده تا دوازده تا را اکسیدوهایش را بدهد بیرون هر قدر باشد مردم میخرند و تمام این اسکناسها را جمع می کنند و بهزینه زندگی هم کمک میکنند بنده این سند خزانه را که هیچ پشتوانه ندارد

نمیدانم تأثیرش در جامعه چه میشود و فردا ده ربالی را بچند میخرند در قانون هیچ قید نشده است که این چقدر فایده و سود دارد و چه مبلغ بنده آن کسی که این ورقه را میخرد میشود و بنده این را یک قدری بی ضابطه میدانم و عقیده مندم که آقای بیات یک دقت بیشتری میکنند و معلوم کنند که با این اسناد خزانه پس فردا دولت بچه چه دست می تواند خودش را از سیصد میلیون فروش دولت ملی خلاص کند؟ این جا دچار یک وضعیت افلاس آوری خواهد شد که باید اعتبارات دولت را منحرف میکنند و صلاح نیست. ما باید یک کاری بکنیم که هر چه میشود دولت بکند تا این دولت را در فضای مالی مورد توجه مردم بشود و این دولت را که تازه میگیرید که منتشر کنید هیچ معنی ندارد و سودش چقدر است مدتش چقدر است مجلس یک دست دولت نخواست بپردازد چکار کند آن کسی که این دولت را در دست دارد بکنی بچسبند حتی بین مردم و بین دولت باید که بعد از چند سال از عمر میماند

بنده میدانم دولت سیصد میلیون در این دولت کم ضعف دولتهای گذشته و عدم تضییع هر روز در کشور حکمفرما است بیانک ملی مقروض است بر همه سبب از اکیسون کارخانجات و قروض از مردم گردید و بعد مردم هم بهتر از شما اداره می کنند بنظر شما هم از این فرس زیادتی خلاص شده اید ولی این اسناد که در این لایحه ذکر شده اسنادی نیست که بدرد منکبت بخورد و حتی انتشار آن سبب میشود که باز هم قسمتی از هزینه زندگی را بالا ببرد (صحیح است) از این بالاتر ببرد آیا دولت در این باب هم فکری اندیشیده است و چاره پیدا کرده است ناموضوع پیشزی نیست؟ موضوع پیشزی امروز یک وضعیت سفته بازی شده است در این شهر برای منفعت یک دسته که این عمل را شروع کرده اند حالا شما بروید بیک دکان یا انوبوس آن جا یک بقالی باز شده است که اجناسی را در مقابل پول میدهند یک نفری که میخواهد سوار انوبوس بشود یک بسته دو بسته سیسیگار میدهند در صورتیکه سیکارش نیست این ترتیب فایده ندارد

و باید شهربانی بهینند مسبب این اعمال کیست .
مستشار - کلیمی ها .

روحی - بلی شهربانی شهربانی آن کسانی که مسئول این کارند بگردند و مسبب این بدبختی ها را پیدا کنند و بهینند کیست چرا این کار را نمی کنید آقا؟ چرا مجازات نمی کنید؟ اینها را آزاد گذارده اید که بجان و مال مردم بیفتند؟ آقا حالا درست هر ده ریالی یک ریال صرف بر میدارد تا خورد بشود. چرا آقا؟ این هم یک خرجی شده است بالای خرج مردم و بنده عقیده دارم برای این مقدار پشیزی که هست خیلی سخت بگیرند حتی مأمورین آگاهی بروند و تعقیب کنند تفتیش کنند و نگذارند که این وضعیات ناگوار برای مردم پیش بیاید (صحیح است) و چندین میلیون مردم کشور ضرر و زیان وارد بیاید و دولت باید جدا از این عمل سفته بازی به وسیله که هست جلو گیری کند .

مخبر کمیسیون قوانین دارائی (آقای افشار) - آقای روحی فرمایشاتی فرمودند که استدعا میکنم توجه بفرمایند تا جواب داده شود عرض کنم فرمودند دولت مبلغ زیادی بیانک مقروض است و بهتر است یک قرضه داخلی بکند تا باین وسیله بتواند قروض خودش را بیانک بپردازد اگر توجه فرموده باشند همین اسناد خزانه خودش یک قرضه داخلی است دیگر **روحی** - همچو عرضی نکردم آقا .

مخبر - چرا آقا فرمودید .

منشور - نه آقای روحی همچو چیزی نفرمودند .

روحی - یعنی چه باز گرفتار شدیم باین آقا . من کی گفتم؟

مخبر - بهر حال و این خودش یک قرضه داخلی است و این یک معامله مالی است که در اروپا هم معمول بوده از سنوات خیلی قدیم و دول متمدنه اروپا و امریکام دارند و معمول است و استفاده کامل هم از این عمل می کنند یعنی یک اسهامی که طویل المده باشد صادر میکنند و در کشور منتشر می کنند و باین وسیله بارسنگین خزانه را یک قدری سبک تر میکنند و در عین حال ضرری هم بمعاملات نمیرسد

و اینستکه فرمودید راجع بهزینه زندگی ممکن است که این امریک صدمه وارد کند بنده تصور میکنم که برخلاف این موضوع باشد وقتی که ما پنجاه میلیون تومان سهام خزانه را بتوانیم بخریم باینکه در مقابلش پنجاه میلیون تومان اسکناس جمع آوری خواهد شد وقتی که اسکناس جمع آوری شد البته بر قوه خرید آن افزوده خواهد شد و این خودش باعث پائین آمدن سطح زندگی خواهد شد . چیزی که اشکال فرمودید بعقیده بنده هم وارد است این قضیه فروش این میزان سهام است علتش هم این است که کشور تا بحال متأسفانه تا بنگونه معاملات عادت نکرده و مردم هم هنوز نمی دانند دولت شان بچه توجیهی بهیله تهیه کرده و بچه ترتیب این سهام و اسناد خزانه را بفروش میرساند البته در کشور ما در سابق خیلی چیزها بنظر بعید میرسید مثل کشیدن راه آهن و ایجاد کارخانه و امثال آن ولی یک شخص قادر و وطنپرستی آمد باین مملکت در سر کار و اغلب این اید آن سهام را بختی کرد و دید که در کشور ما هم میشود و بنده تصور میکنم که هر کار خوبی را که بهینند در این مملکت عملی است و غیرش نمی نیست . میشود و غیر ممکن نیست این کار هم میشود وقتی که حسن نیت درش باشد میشود . راجع باعتبار این سهام خزانه در تمام دولتهای متمدنه همین بودجه دولت اعتبارش است دولت که بودجه اش تعادل داشته باشد میزان در آمد و مخارج بودجه دولت تعادل پیدا کند هر اندازه سهام خارج و منتشر کنید هیچ اندیشه وارد نمیشود **روحی** - خودتان میگوئید سیصد میلیون کسر بودجه دارید .

مخبر - اینکه میفرمائید درست است بودجه ما تعادل نداشت ولی از وقتی که آقای دکتر میلسپو آمده اند و از وقتی که شما یک هیئت مستشاری از امریکا آورده اید آنها تمام هم شان بر این است که بودجه جدید را طوری تنظیم کنند که دخل و خرج آن کاملاً با هم توازن پیدا کند و امیدوارم که اینطور هم خواهد شد و بودجه جدید ما طوری تنظیم شود که کسر نداشته باشد در صورت هیچگونه اندیشه

و بیمی نخواهد داشت که سهام ما بی ماخذ باشد و خریداران سهام نتوانند استفاده کنند و البته این یک قضیه است که در تمام دنیا شده است و ما هم باید بکنیم و بهینند که در ایران تا چه اندازه پیشرفت پیدا می کند . راجع به پیشیز هم .

روحی - پس هست آقا . پس است دیگر . کافی است . (خنده نمایندگان)

مخبر - بلی . راجع به پیشیز هم البته معلوم است که یک عده منفعت پرست و آن اشخاصی که فهم تجارتهی شان بیش از ایرانیها است تمام پیشیز ایران را برده اند و با صدی چهل نفع در نقاط دیگر فروخته اند .

یکی از نمایندگان - خوب بگوئید کلیمی ها دیگر **مخبر** - و البته صد دیناری و یکشاهی را بیشتر برده اند

قیمت عمده پیشیزی که آنها جمع کرده اند صد دیناری و یکشاهی بوده است که بیش از ده شاهی دخل دارد و تمام یکشاهی و صد دیناری ها را جمع کرده و فروخته اند حالا دولت تصمیم گرفته است یک پیشیز های جدیدی را ضرب کند و رواج بدهد که برای آنها صرف نکنند جمع کردنش و نتوانند به مصرف دیگر برسانند و البته باید آن میزان چیزی که لازم دارد کمتر از اینها باشد که آن نفع پرستان نتوانند از این راه استفاده کنند و قیمت قانونی آنها از میزان فلز آنها خیلی کمتر باشد و امید است دیگر منفعت پرستها نتوانند از این طریق یک سوء استفاده هائی بکنند . عرض کنم یک سؤالی هم فرمودید راجع به بهره سهام عرض کنم که سهام در تمام دنیا بسته است بعرضه و تقاضا و این را وزارت مالیه یعنی خزانه داری که هر مملکتی سهام را مثل مال التجاره در دست میگیرد اگر عرضه زیادتر شد البته بهره آن تنزلی میکند اگر عرضه کمتر شد باید تنزلی بیشتر بدهند و خریدار را جلب کنند و باین جهت محدودیت قانونی نمیشود بخر سهام داد بهمین جهت هم در این لایحه برای تنزلی و بهره اسناد خزانه یک چیز را بطور ثابت قلاً معین نکرده اند باید بعداً خزانه داری کل روی اجازه

که دارد مطابق نرخ روز این کار را تنظیم کند و بهمان نسبت که خریدار پیدا می کند روی عرضه و تقاضا یک تنزیلی برای آنها قائل میشود

انوار - مذاکرات کافی است

عده از نمایندگان - صحیح است

رئیس - رأی گرفته میشود در ورود در شور مواد آقایان موافقین برخیزند . (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده اول :

ماده اول - وزارت دارائی مجاز است منحصر آبرای پرداخت مطالبات بانک ملی از دولت تا حدود پانصد میلیون ریال تا خزانه صادر نماید - سر رسید اسناد و همچنین نرخ انواع اسناد از حیث مبلغ بر حسب پیشنهاد رئیس دارائی و تصویب وزیر دارائی معین خواهد شد .

رئیس - آقای نیکپور

نیکپور - عرض کنم در ماده اول این لایحه می نویسد وزارت دارائی مجاز است منحصر آبرای پرداخت مطالبات بانک ملی از دولت تا حدود پانصد میلیون ریال تا خزانه صادر نماید - سر رسید اسناد و همچنین نرخ بهره و انواع اسناد از حیث مبلغ بر حسب پیشنهاد رئیس دارائی و تصویب وزیر دارائی معین خواهد شد .

اول بنده دو سؤال داشته روی این توضیح از هیئت محترم دولت یکی اینکه اگر خصم آفرین نمیشد گن محترم باشد . آقای دکتر مشرف غیبی وقتی که وزیر دارائی بودند یک لایحه برای اسناد خزانه در آخر دوره دوازدهم که وزیر دارائی بودند مجلس شورای ملی تصویب کردند (صحیح است) که در حدود چهار پنجاه میلیون تومان اسناد خزانه منتشر شدند بنده در آن موقع یک توضیحاتی در این خصوص عرض کردم که حالا نکرده آن عرایض را ضروری نمیدانم . در آن دولت آقای سهیلی در زمان وزارت دارائی آقای سررود صهر لایحه ای آوردند به مجلس شورای ملی در این باره که در ضمن آن لایحه بود بنظر همه آفرین رسیده است قبول کردند که این عمل

دولت سابق عمل مضرى بوده و صدور اسناد خزانه برفع و صلاح کشور نیست و حتى این اوراقى که با هزینه دولت چاپ شده بودالآن شاید در خزانه موجود باشد بدون اینکه تقاضای لغو آن قانون را کرده باشند آن قانون در مجلس شورای ملی لغو شده بنده میخواستم از دولت فعلى آقای سهیلی سؤال بکنم چگونه شد که رویه اقتصادى نان تغییر کرده و چه موجبى ایجاد کرده است که دولت چنین لایحه را به مجلس شورای ملی بیاورد. مطالب دوم اینکه در اینجا يك عبارتى دارد که جلب نظر آقای وزیر دارائى را میکنم مینویسد که این بانك ملیون اسناد خزانه در مقابل مطالبات بانك ملی داده خواهد شد، این مطالبات بانك را در ضمن تصویب این لایحه اسناد خزانه معادل این مبلغش را بایستى تصدیق کنیم در صورتیکه در گزارش دکتر میاسپو اگر همه آقایان ملاحظه فرموده باشند مینویسد ۳۲۵ میلیون تومان دولت ایران ببانك ملی مقروض است بنده مى خواهم سؤال کنم که چگونه چطور شده است دولت در ضمن این لایحه نسبت بمبلغ پنجاه میلیونش در نظر گرفته که بوسیله این اسناد خزانه پرداخت کند و این ۳۲۵ میلیون طلب که بانك ملی از دولت ایران دارد آیا تماماً مطابق با تصویبات و قوانین مجلس شورای ملی است و کاملاً باقوانین تطبیق میکند یا نه؟ آیا تمام این ۳۲۵ میلیون که دولت ایران امروز ببانك ملی مقروض است تمام ارقامش مطابق با اعتبارائى است که مجلس تصویب کرده است یا بلاخص این پنجاه میلیون که اینجا اشاره شده است يك رقم خاصى است که ما از تصویبش اطلاع نداریم؟ زیرا اگر مقصود این باشد که دولت بخواهد تمام این ۳۲۵ میلیون تومان را بوسیله این اسناد خزانه بانك بدهد و در دسترس مردم بگذارد بچه مناسبت پس این پنجاه میلیون را در نظر گرفته است؟ و اگر این پنجاه میلیون بابت طلب خاص است که از بانك گرفته اند پس این را هم باید کاملاً مجلس شورای ملی بداند که اولاً آن سیصد و بیست و پنج میلیونى که بانك طلب دارد ارقام و اقلامش چه چیز است تا بداند در

مقابل این اسناد خزانه که رأى میدهد استهلاك آنها را هم بابت این مبلغ مطلع بشود که از چه بابت و چه موضوعى است مطلب دیگر اینکه در ماده اول نوشته شده است سر رسید اسناد و همچنین نرخ بهره و انواع اسناد از حیث مبلغ بر حسب پیشنهاد رئیس کل دارائى و تعویب وزیر دارائى معین خواهد شد این بنظر بنده صحیح نیست اینهم باید کاملاً مشخص بشود که مردم بدانند سندی را که دولت صادر میکند متكى بچه اعتبارى است که سر رسیدش چه وقت است و مدت پرداخت و مدت استهلاك و نزولش و بهر حال چقدر است در اینجا مینویسد که منحصرأً برای پرداخت مطالبات بانك ملی دولت تا حدود پانزده میلیون ریال اسناد خزانه صادر نماید ولى در ماده دوم مینویسد وجه اسناد از روز سر رسید ببعده بمحض مطالبه باید از طرف خزانه دارى كل یا محلهائى که خزانه دارى كل معین مینماید پرداخته شود بنده این تفاوت بین ماده اول و دوم و تناقض آنها ملتفت نشدم که اساساً اگر منظور این است که دولت بابت پنجاه میلیون بدهى که ببانك ملی دارد این اسناد خزانه را میدهد و این در دست بانك مینماید خوب چه ضرورت دارد این اسناد را بدهد ممکن است يك قتمه طلب بدهد که پنجاه میلیون طلب بانك بافان نزول و فلان مدت. اگر بنا است که بانك بمردم بفروشد بایستى مردم کاملاً بدانند که این اسناد دارى چه مدتى است و با چه فرعى است و با چه اعتبارى منتشر میشود این است که بنده معتقدم در ماده اول آقای وزیر دارائى راجع باین موضوع يك توضیحى بفرمایند و علت انحصار دادن طلب بانك ملی باین مبلغ و پرداخت آن بابت اسناد خزانه و اصل مبلغش چه بوده است و يكى اینکه سیاست دولت فعلى در باب این اسناد خزانه با اینکه خود همین دولت در کابینه سابق لغو کرده است چگونه شده که تغییر کرده تا بعد دلایل خودم را عرض کنم.

وزیر دارائى - اولاً قسمتى را که آقا فرمودند چطور شده که يك دفعه تقاضای لغوش شده و حالا دومتبه تقاضای تصویب میشود این قسمت از این نظر است که رئیس كل مالیه

را استخدام کردیم آمدند اینجا و راجع به قسمتهای مالی ما يك نظریاتى اظهار میکنند و البته از روی يك تجربیاتی است و ما هم باید این مسائل را بعرض مجلس برسانیم و اما این موضوع قسمت بانك را که فرمودید البته بانك يك مطالباتى از دولت دارد همانطور که عرض کردم اینها هم مطابق يك تصویباتى است که از مجلس شورای ملی شده است این وجوه گرفته شده است البته اینهم در تحت دقت است که اینها را تطبیق بکنیم با تصویبات گذشته که روشن بشود ولى اصولاً قسمتى که در نظر دولت و وزارت دارائى است این است که وضعیت بانك را هم از حیث قسمت نشر اسکناس و هم از قسمت پشتوانه ترتیبى بکنند که واقعاً سرمایه بانك يك طور آبرومند و صحیح و منظمى باشد که طرف اطمینان و توجه کامل بشود و صورت ترانزنامه هائى را هم که منتشر میکند ملاحظه خواهید فرمود که تفاوت کلی حاصل شده و يك تأثیر عظیمى در قسمت پشتوانه عمومى فراهم شده و برای اینکه ما مجبور هستیم جوهرى را که از بانك گرفته شده يك ترتیبى بدهیم که از این حالت بیرون بیاید البته يك دفعه هم که ما نمى توانیم این کار را بکنیم بایستى از راههای مختلفى پیدا کنیم که این کار را انجام بدهیم و این وجوه پرداخته شود راههای مختلفی در نظر گرفته شده است که يكى از آنها همین سهام خزانه است در ماده اول این را گذاشتیم برای پرداخت مطالبات بانك ملی و خواستم عرض کنم که این محرز باشد این سهامى که انتشار داده میشود فقط برای پرداخت مطالبات بانك است و بمصارف دیگری نخواهد رسید و دولت از آن استفاده دیگری نخواهد کرد و منحصرأً این سهام از بابت طلبى که بانك از دولت دارد واگذار میکنند و البته يك طلب معینى هم نیست همان طلبهائى است که رسیدگى میشود و معین میشود این پنجاه میلیون از بابت آنها داده میشود که يك قسمت آن همین سهام است و البته بتمام مؤسسات هم داده میشود باشخاص هم فروخته میشود بعد و جوهش ببانك میرسد بابت آن طلب و اینکه فرمودند در ضمن این لایحه تصدیق مطالبات بانك

است ما اینجا تصدیق مطالبات بانك را نخواستیم بکنیم بانك مطالباتى که دارد خودش يك لوايحى دارد و از بابت این طلبهائى مسلم ما میگوئیم این مبلغ را میدهیم و تصدیق طلب بانك در ضمن لایحه نیست. راجع بسر رسید اسناد و نزول و غیره هم که فرمودند البته باید يك ترتیبى برای سر رسید اینها درست بشود که بتواند خزانه دارى به پردازد همینطور که نوشته شده است مسئول پرداخت خزانه دارى است یعنی باید در سر رسید خود خزانه دارى موعدهائى را که معین میکند باید پردازد بنا بر این البته بایستى موعدهای اینها مختلف باشد یعنی يك ترتیب متفاوتى موعده برایش قائل بشویم که بتواند پردازد و همچنین از حیث تنزیل باز لازم است که دقتهاى بشود بنابراین این قسمتهارا ما گذاشتیم بعد از اینکه مطالعاتى در اطرافش بشود مبلغش يك قسمتى کمتر يك قسمتى بیشتر این را در سر رسید گذاشتیم که در خزانه دارى تنظیم بشود و وسایل پرداختش فراهم بشود و این تناقض هم که در ماده اول و دوم فرمودید بنظر بنده ندارد بجهت اینکه مینویسد وزارت دارائى مجاز است برای پرداخت مطالبات بانك ملی پنجاه میلیون و اینجاست مینویسد که اسناد از روز سر رسید ببعده بمحض مطالبه باید از طرف خزانه دارى پرداخته شود این دو تا متناقض نیست آنجا نوشته است بابت مطالبات بانك اینجا نوشته است خزانه دارى در موقع مسئول پرداخت است.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

معدل - آقا من مخالف با کفایت مذاکرات هستم اجازه میفرمائید توضیح بدهم.

رئیس - آقای دشتى.

دشتى - يك قسمت از این مطالبى که آقای نیکپور بیان کردند همانهاى بود که بنده خواستم ببرسم که بنظر بنده آقای وزیر دارائى جواب آنها ندارند. در راپرت د کتر میلیسپو نوشته است سیصد و بیست و پنج میلیون تا ۳۵۰ میلیون تومان دولت ببانك ملی مقروض است و اینجاست اعتراف کرده است که پنجاه میلیون تومان قرض بانك را دولت باین

وسيله بدهد ما از آقای وزیر دارائی میخواستیم خواهش کنیم معین کنند که این قرض دولت از چه بابت است برای اینکه دولت که بیخود نباید قرض کند بانك ملی هم که بیخود نباید قرض بدهد آن قرضهائی که بانك ملی بدولت داده است اینها هر کدام در مقابل يك اعتبار بودجه ای بوده است چطور شده است که آن اعتبارات از بین رفته و این قروض مانده و دولت نتوانسته است بدهد این قضیه برای ما اهمیت دارد آقا (صحیح است) شما میفرمائید مذاکرات کافی است اینها يك مسائلی اساسی است شما میفرمائید سیصد و پنجاه میلیون دولت از بانك ملی قرض کرده است. کی به بانك ملی این حق را داده است (منشور - لابد با اجازه مجلس بوده است) بانك ملی که خودش حق ندارد قرض بدهد مگر با اجازه مجلس باشد و اگر قرض داده غالباً در مقابل يك اعتبارات بودجه ای بوده البته بودجه اش را وصول باید بکند و نکرده قرض گرفته باید ما اینها را بفهمیم دیگر اینکه این پنجاه میلیون اسناد خزانه را که میخواستید ببانك بدهید وقتی که موقع سر رسیدش شد شما هم درس رسید میخواستید پول مردم را پس بدهید اینها را از کجا میخواستید پس بدهید اینها را بکفایتی واضح و روشن کنند که ما بفهمیم.

رئیس - آقای مؤید احمدی.

مؤید احمدی - استدعا میکنم آقای دشتی درست توجه بفرمایند چون آن مطالبی که فرمودند بنده یادداشت کردم که جواب عرض کنم بانك ملی بدون تصویب مجلس دیناری قرض نمیدهد بدولت حالا میفرمائید چه شده است برای مثال عرض میکنم امسال مجلس شورای ملی اجازه داد که دولت پنجاه میلیون از بانك ملی بگیرد بدهد بوزارت خواربار نکرید این کار را؟ دو ماه پیش دوباره مجلس رأی داد بیست میلیون از بانك ملی برای وزارت خواربار بگیرند. نبود؟ این هفتاد میلیون برای وزارت خواربار بود. بعلاوه سایر تصویباتی که مجلس کرده حتی برای عمارت وزارت داخله برای نظمی چند لایحه گذشت که دولت از بانك قرض کند (وزیر دارائی - اقتصادیات) اقتصادیات نمیدانم فلان اینها

احتیاج مردم است بنده عقیده ام این است که این ماده را از لایحه جدا کنند فوریت تقاضی کنند مجلس تصویب میکنند باقی لایحه را اصلاح کنند دو مرتبه بیاورند (صحیح است) و الا راجع به پیش بنده دیدم در بانك کاشان که مرده اسگناسهای دو تومانی و يك تومانی را چهار قسمت کرده بودند و هر نمره را دو ریال معامله میکردند اینها را شعبه بانك کاشان جمع کرده بود مردم احتیاج دارند پول خرد ندارند چکار کنند بانك هم نمیدهد. در بازار چه قوام الدوله عطاری ورقه چاپ کرده بود نوشته بود رویش ده شاهی پول خرد باید طوری باشد که صرف نکنند برای قاچاقچی.

وزیر دارائی - اولاً این قسمتی که آقای دشتی فرمودند که این وجوهی که گرفته شده است در بودجهها منظور شده است و چه کرده اند قروضی که کرده اند معین نشده است که از محل معینی پرداخت شود اغلب این قروض را کرده اند ولی برای پرداخت آن در بودجه محل معین نکرده اند و این طلبها همینطور مانده است مثل اینکه يك وجوهی معین کردند هفتاد و پنج میلیون برای وزارت خواربار پرداخته شود و محلی هم برای برگشتش معین نکردند و همین جهت پرداخت نشده و طلب بانك مانده و البته عرض کردم حالا نقطه نظر وزارت دارائی و رئیس کل مالیه این است که این قروض و این حساب بانك تصفیه شود و باینصورت بی ترتیبی نماند و البته باید در بودجه گذارده شود و بهر ترتیب که هست باید این قسمت تصفیه شود و پرداخته شود یکی از آن طرق همین است که این لایحه را آوریم بعد طرق دیگر هم که معین شد لایحه اش در موقع به مجلس خواهد آمد و اما راجع پرداخت و سر رسید و سود و غیره این قسمت ها را در قانون نمیشود پیش بینی کرد قبلاً هم توضیح دادم آقا درست توجه فرمودید ترتیب پرداخت را وزارت دارائی در آن سهامی که منتشر میکند باید در نظر بگیرد و محل پرداختش و سر رسیدش را متناسب با وجهی که میتوانیم تهیه کنیم در مدتهای معین آنرا البته تعیین میکنیم اگر بخواهیم در قانون بنویسیم آنوقت اختیار از دست مان خارج میشود

در صورتی که اینها يك چیز هائی است که مربوط بروز و مربوط بوضعیت است ممکن است يك روز مقتضی باشد بايك منافع کمتری بگیریم و نمیشود هر روز يك قانونی آورد که امروز اینطور بکنند فردا اینطور یا مدت را کم بکنیم یا زیاد کنیم و اینها مسائلی است که حتماً باید در دست خود وزارت دارائی باشد که بتواند در موقعی که می بیند امروز مقتضی منافع چیست آنرا تعیین کند و از این نقطه نظر البته صلاح همین است که در لایحه نوشته شده است و نباید این اختیار بموجب قانون محدود بشود.

رئیس - آقای انوار.

انوار - مطابق ماده ۹۴ و ۹۷ نظامنامه بنسبه پیشنهاد کردم این موضوع اصلی که اصل لایحه است بماند و ماده سوم مطرح بشود برای این که مورد احتیاج مردم است. ماده ۹۴ میگوید: هر يك از نمایندگان حق دارد از مجلس تقاضی نماید که طرح یا لایحه قانونی که به مجلس آمده است مسکوت عنه بماند. ماده ۹۷ میگوید تقاضا هائی که راجع بدستور مذاکرات مجلس یا راجع برعایت نظامنامه داخلی است همیشه بر مسئله اصلی تقدم دارد و مذاکرات مسئله اصلی را توقیف مینماید الا بنده این را تقاضا میکنم مسئله اصلی این است که حالا صحبت شده است بنده این ماده سوم را تقاضای فوریت میکنم که مطرح بشود و باقی بماند برای بعد آن چیزی که محتاج الیه است آن اول باید مطرح بشود.

وزیر دارائی - عرض کنم این لایحه سه ماده دارد مذاکره در کلیات و ماده اول تمام شد دو ماده دیگرش باقی است حالا هم ما فوریت دیگر نمیتوانیم تقاضی کنیم چون مطرح شده است شور اول هم شروع شده است در هر حال باید بروید بکمیسسیون دو ماده دیگرش هم در اینجا مورد شور میشود و در کمیسسیون البته برای شور دوم هر نظری داشته باشید تشریف میآورید مذاکره میکنیم در اطرافش صحبت میکنیم هر طور که مصلحت شد به مجلس میآید و برای گرفته میشود امروز دو ساعت وقت مجلس تلف شده است حالا دیگر صلاح نیست.

طباطبائی - پس همینطور بفرستید بکمیسسیون لایحه را
رئیس - آقای امیر تیمور .

امیر تیمور - بنده هم تصور میکنم این لایحه شامل دو موضوع است موضوع اول که مورد بحث و تامل است مسئله صدور اسناد خزانه است آقای وزیر دارائی موافقت بفرمایند که این موضوع به کمیسسیون برود موضوع دیگر که محل حاجتشان است فی المجلس بگذرد و تصویب نکنیم که رفع اشکالات بشود و این دو ماده برود بکمیسسیون برای اینکه مطالعات بیشتری بشود بنده هم معتقدم که صورت مطالعات بانك ملی باید بکمیسسیون بیاید زیرا قوانینی که روی آن این مطالبات گذشته پیدا شده محل پرداختش را معلوم کرده است بااستثنای مال خواربار اگر آقای وزیر دارائی میخواهند این کار بسرعت بگذرد بهتر است قبول بفرمایند که این ماده سوم حالا مطرح بشود که زودتر بگذرد .

وزیر دارائی - گویا بعارض بنده توجه نفرمودید عرض کردم این قانون سه ماده است ماده اولش مذاکره شده دو ماده دیگرش مانده است آن یکی که مورد نظر آقایان است آنهم جزء همین دو ماده است شور اول میشود لایحه میرود بکمیسسیون در کمیسسیون البته نظریات آقایان تأمین میشود .

رئیس - آقای دشتی .

دشتی - آقای بیات توجه بفرمایند خوب است در این قسمت بکفایتی اصرار نفرمائید که حتماً عقیده خودشان از پیش برود البته این لایحه ای که آورده اند مورد توجه است ما نظر داریم و این افراد که پیشنهاد کردند این ماده برود بکمیسسیون برای این است که صورت مطالبات بانك را به کمیسسیون بفرستید مطالعه بشود موقع پرداخت این اسناد خزانه و همه اینها بیاید در کمیسسیون بطور تفصیل صحبت بشود و اگر باین شکل لایحه بگذرد ما الآن نظر موافقتی نسبت باین موضوع نداریم زیرا مسئله اعتبارات بانك و قروض و مطالبات خیلی موضوع مهمی است و ما نمیتوانیم موافقت کنیم بنابراین برای حل قضیه و موافقت با دولت آقایانوار پیشنهاد کردند که شما ماده سوم این را جدا کنید و تقاضای

فوریت بکنید و برای دو ماده دیگرش بفرستید بکمیسسیون درش بحث بشود در جلسه آینده بیاید بشکل لایحه دوشوری و آنوقت شما هم مکلفید اطلاعاتی که لازم است از طرف دولت بیاورید به مجلس در معرض افکار مجلس شورای ملی بگذارید که مجلس بتواند قضاوت کند و این ماده سوم را الآن باقید دوفوریت مجلس رأی بدهد و آن دو ماده اش هم برود بکمیسسیون
وزیر دارائی - البته مجلس هر طور بخواهند نظر بگیرند مختارند هر طوری که مرسوم باشد ولی اصولاً مطابق نظامنامه يك لایحه مطرح شده و بایستی شور اول آن بگذرد و بکمیسسیون برود و تمام نظریاتی که آقایان دارند در کمیسسیون تشریف بیاورند مذاکره بکنند و معذالك بنده الآن حرفی ندارم ممکن است ماده آخرش بطور فوری پیشنهاد بشود رأی داده شود چون قضیه پیشیز هم چیز لازمی است امروز از تصویب مجلس بگذرد بعد آن دو ماده هم همانطوری که مذاکره شد شور اولش بشود برود بکمیسسیون این است که بنده ماده سوم را از این لایحه مسترد میکنم بعد بقید دو فوریت همان را پیشنهاد میکنم .

رئیس - آقای طباطبائی .

طباطبائی - طرز لایحه دادن به مجلس شورای ملی اینچنین نیست آقا که همینطور شفاهی بگویند باید این را کتباً پیشنهاد کنند رئیس دولت و وزیر مالیه هم باید امضا کنند مثل لایحه تازه ای که میدهند به مجلس .

رئیس - این لایحه باامضای نخست وزیر و وزیر دارائی است و در خود لایحه مقید است دیگر تجدید لایحه نمیخواهد خود وزیر دارائی هم پیشنهاد میکنند رأی گرفته میشود به فوریت این ماده سوم که ماده واحده شد .

طوسی - اجازه میفرمائید آقا این نه نمره دارد و نه امضا مگر الزام دارید بیک چیز بی ربطی !

۵ - تقدیم يك فقره لایحه بقید دوفوریت راجع به پیشیز و تصویب آن

وزیر دارائی - الآن لایحه جدید تقدیم میشود (تقدیم کردند) .

رئیس - لایحه جدید را بخوانید .

از نظر اهمیت و فوریت ماده واحده زیر بقید دو فوریت تقدیم میشود .

ماده واحده - وزارت دارائی مجاز است علاوه بر مبلغ پنجاه و چهار میلیون و پانصد هزار ریال پیشیز موضوع ماده يك قانون بودجه ۱۳۲۱ بیست میلیون و پانصد هزار ریال دیگر پیشیز بجزریان بگذارد .

ارزش اسمی واحد های پیشیز وعده آنها مناسب باحوایج مبادلاتی با تصویب هیئت وزیران معین خواهد شد .

رئیس - موافقین با فوریت اول برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . فوریت دوم مطرح است آقایان موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده واحده مطرح است مخالفی نیست (خیر) رأی گرفته میشود به ماده واحده آقایانی که موافقت ورقه سفید خواهند داد .

اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۸۱ ورقه سفید شماره شد

رئیس - عده حاضر ۹۵ ماده واحده با کثرت ۸۱ رأی تصویب شد .

۶ - قرائت مر اسله آقای مسعودی دائر باستغای ایشان از مقام نمایندگی

رئیس - آقای مسعودی نماینده محترم شرحی نوشته اند که باطلاع آقایان میرسد . باینکه بنده خیلی متأسف هستم از کفایت ایشان ولی باطلاع آقایان میرسانم :
مقام ریاست محترم مجلس شورای ملی

با کمال احترام بااستحضار عالی میرساند اینجانب در مسافرت اخیر بکسالت شدیدی مبتلا شدم و پس از مراجعه به پروفیسور زوندک که معرفیت دنیائی دارد و معالجه قسمتی از کسالت بطوری که بتوانم بمسافرت خود ادامه دهم نمود بااستراحت و گرفتن رژیم و مداوای قطعی توصیه و تأکید نمود که

برای پیروی از دستورهای ایشان با کمال تأسف مجبورم از خدمتگذاری در مجلس شورای ملی و هر قبیل - کارهای فکری و سیاسی و اداری بکنیاره گیری کنم تا شاید بتوانم سلامت خود را دوباره بدست آورم بنابراین بوسیله این عریضه استعفاي خود را از مقام نمایندگی مجلس شورای ملی تقدیم و تقاضا دارم مقرر فرمایند این نامه بعرض آقایان نمایندگان محترم نیز برسد
۷۱ - سؤال آقای سمیعی راجع بتقاضاهای مهندسين و پاسخ آقای نخست وزیر

رئیس - آقای نخست وزیر حاضرید برای جواب سؤال آقای نیل سمیعی (نخست وزیر - بلی حاضر) آقای نیل سمیعی **نیل سمیعی** - سؤالی که بنده از آقای نخست وزیر داشتم مربوط به کناره گیری آقایان مهندسين بود که تقریباً از چهل روز پیش اتفاق افتاده است گرچه جواب آن خیلی دیر شده است ولی از سیمای آقای نخست وزیر معلوم است که يك پاسخ خیلی مساعدی بهمین خواهند داد که هم بنده و هم آقایان نمایندگان محترم که علاقه باین موضوع دارند خوشوقت و مسرور خواهند شد چون این کناره گیری آقایان بکفایتی طول کشیده است و نتیجه آن ممکن است بزبان کشور تمام بشود البته باید سعی بشود که رفع این دلتنگی بشود بنابراین چون مذاکرات در این خصوص مفضل شده است بنده دیگر تکرار نمیکنم و انتظار پاسخ مساعد آقای نخست وزیر را خواهم داشت .

نخست وزیر - بعضی از آقایان نمایندگان یکی دو بار بیاناتی در باب تقاضاهای مهندسين و استادان و جمعی دیگر از مستخدمین فاضل دولت کرده و نظر دولت را در آن خصوص خواسته بودند لیکن از آنجا که این جانب به یقین میدانستم که در این باب نظر دولت عین نظر آقایان نمایندگان است هر گونه توضیحی را در واقع توضیح واضحات میسر دم .

اسامی رأی دهندگان - آقایان: علی دشتی - دکتر ادهم - ملک زاده آملی - فیاض - انشار - صفاری - ناصری - دکتر نهروای - هدایت الله یالیزی - مخبر فرهمند - نمازی - خسرو شاهی - امامی - معینی - مؤید ثابتی - معتضدی - جلایلی - آزادی - دکتر غنی - مهدوی - مؤید قوامی - اوحدی - فرشی - رهبری - نیک پور - اصفهانی - شیرازی - فرمانفرمائیان - ناهید - اقبال - پناهی - امیر ابراهیمی - لاریجانی - صفوی - منشور - دهستانی - طالش - یاراحدی - هراز - اردبیلی - نقة الاسلامی - دکتر سنگک - توابت - ملایری - هاشمی - مجدضیائی - ایقوانی - ریگی - ساکینیان - عزیزی - مؤید احمدی - شاهرودی - فتوحی - چاپچی - مشار - ذوالقدر - عطاء الله بالیزی - دکتر طاهری - مقدم - دکتر تاج بخش - مستشار - نوابزادی - انوار - نائینی - مکرم انشار - فرخ - رفیعی - مرآت اسفندیاری - کرگانی - ملک مدنی - رستم گیو - اصفهانیان - دکتر ضیاء - نیل سمیعی - دادور - فریدونی - رضوی - مسعودی خراسانی - محیط لاریجانی - معدل - پارسا .

